

Praznovanje dneva republike po vsej Gorenjski

Po vsej Gorenjski bodo v prihodnjih dneh s svečanimi proslavami in številnimi prireditvami počastili letošnji 29. november — dan republike. Skoraj ni kraja, kjer ne bi bilo vsaj manjše proslave. Le težko bi našli vse in zato smo se odločili, da zberemo le podatke o nekaterih večjih proslavah in prireditvah.

Na Jesenicah bo v petek, 26. novembra, ob 16. uri slavnostna seja občinskega odbora zveze borcev. Na seji bodo sprejeli za častnega člana Toneta Dolinška. Osrednja proslava za jesenjsko občino bo dve uri kasneje, v petek ob 18. uri, v gledališču Toneta Čufarja na Jesenicah. Na slavnostni akademiji bodo sodelovali: harmonikarski orkester glasbene šole iz Radovljice in recitatorji z Jesenic. Po akademiji bo mladinski ples v prostorih TVD Partizan. V soboto, 27. novembra, ob 18. uri pa bo še otvoritev kolektivne slikarske razstave članov skupine DOLIK. Seveda bodo proslave tudi po mnogih delovnih kolektivih in krajevnih skupnostih ter šolah.

Tudi v radovljiški občini je pripravljenih veliko prireditev. V soboto, 27. novembra, ob 19. uri bo proslava v počastitev dneva republike v radovljiški graščini. Po proslavi bo otvoritev razstave slikarjev amaterjev iz radovljiške občine. V soboto ob 19. uri bo proslava še v Gorjah, v nedeljo pa ob 16. uri v Mošnjah in Podnartu. Proslave bodo še v Bistrici, Begunjah in nekaterih drugih krajih ter kolektivih in šolah.

Centralna proslava dneva republike za tržiško občino bo jutri zvečer, 25. novembra, ob 18. uri v Cankarjevem domu. Proslavo pripravljata občinska konferenca SZDL in občinska ZKPO. Poleg godbe na pihala bodo sodelovali še člani KUD Trzin in folklorna skupina Karavanke. Proslave bodo še v nekaterih delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih in na vseh šolah.

V Kranju bo osrednja proslava v petek, 26. novembra, ob 17. uri v prostorih Prešernovega gledališča. Na slavnostni akademiji bodo podeljena priznanja in odlikovanja. Večja proslava bo v petek ob 19. uri v dvorani osnovne šole Cerklje. V bogatem kulturnem programu bodo sodelovali prvaki ljubljanske opere Nada Vidmarjeva, Bogdana Stritarjeva, Marček Ostashevski ter moški pevski zbor iz Cerklje, učenci osnovne šole in člani KUD. Sicer pa bo v teh dneh v občini v počastitev dneva republike še več proslav, koncertov in otvoritev razstav.

Začetek prireditev za škofjeloško občino, ki bodo v počastitev dneva republike, predstavlja jutrišnji nastop APZ Tone Tomšič iz Ljubljane v dvorani Loškega gledališča. Osrednja proslava ob dnevu republike za občino bo v soboto, 27. novembra, ob 18. uri v kino dvorani na Češnjici. Pripravljata jo občinska konferenca SZDL in pripravljalni odbor za praznovanje 25-letnice kovinarstva. V kulturnem delu programa bodo sodelovali: pevec Ladko Korošec, slušatelj glasbene šole škofja Loka — oddelek Zelezniški in učenci osnovne šole Zelezniški. Na proslavi bodo podeljena tudi odlikovanja predsednika republike Josipa Broza Tita najzaslužnejšim delavcem. Krajevna organizacija SZDL in druge družbenopolitične organizacije v 21. urah bodo pripravile proslavo v tem kraju v ponedeljek, 29. novembra, ob 19. uri v kino dvorani. Sodelovali bodo: mladinski komorni zbor OS Ziri, Vzgojno varstveni zavod Ziri, recitatorji domače OS, pihalna godba Alpine, moški in mešani zbor združenih podjetij Ziri in drugi. Proslava v Gorenjski vasi bo v petek v prostorih nove osnovne šole, proslave v drugih krajih in po delovnih organizacijah ter šolah pa v dneh pred dnevom republike.

J. Govekar

Med dvodnevni obiskom v Sloveniji je študijska delegacija KP Sovjetske zveze, ki jo vodi namestnik načelnika oddelka za propagando v CK KP ZSSR Sklerov, obiskala tudi Kranj. S predstavniki komiteja občinske konference ZK, medobčinskega sveta ZK in občinske konference ZM, so se pogovarjali predvsem o vsebini, obsegu in metodah idejnopolitičnega usposabljanja v zvezi komunistov in v drugih družbenopolitičnih organizacijah. — Foto: F. Perdan

Gorenjska, 22. novembra — Povsod je zapadlo precej novega snega. V zgorjem koncu Gorenjske ponekod tudi prek pol metra. Nepričakova ni sneg je povzročil precej neprijetnosti tudi na gorenjskih cestah. Pa ne zato, ker Cestno podjetje in druge službe ne bi bili nanj pripravljeni, marveč zato, ker vozniki osebnih avtomobilov nanj niso računali. Po nepopolnih podatkih je bilo menda v zadnjih 24 urah na Gorenjskem okrog 50 manjših nesreč. Prav zato takšne prizori kot je na sliki v ponedeljek niso bili nič posebnega. Več o tem, kakšne težave je povzročil prvi sneg na 18. strani. — Foto: F. Perdan

JESENICE

● Prejšnji teden se je na Jesenicah končala krvodajalska akcija. Prostovoljno je darovalo kri okoli 1500 krvodajalcev jeseniške občine.

● Včeraj, 23. novembra, je bila na Jesenicah seja izvršnega odbora občinske konference SZDL Jesenice, na kateri so pripravili sklepe seje zadnje konference in določili naloge posameznim članom novega izvršnega odbora.

● Na zadnji seji predsedstva občinske konference ZMS na Jesenicah so razpravljali o predlogu programa enoletnega dela občinske konference. Sklenili so, da bodo o tem razpravljale tudi vse komisije in aktivni do programske seje občinske konference, ki bo v drugi polovici decembra. Pri tem pa so poudarili, da se bodo morali zavzemati za dosledno kadrovske politiko, kajti brez potrebnih kadrov programa ne bodo mogli v celoti uresničiti. Na seji so se menili tudi o finančnem poslovanju in predlogu proračuna za prihodnje leto, obravnavali družbeni dogovor o nadomestilih za voljne funkcionarje za ZMS in izvolili člana za skupščino kulturne skupnosti in člana za temeljno izobraževalno skupnost.

D. S.

KRANJ

● Tudi ta teden se bodo v organizacijah zveze komunistov v kranjski občini nadaljevale volilne konference. Tako bodo konference v organizacijah ZK Huje, Stražišče, Primskovo, Zlato polje, Komunalni servis, Golnik, Cestno podjetje in Tekstilindus.

● Pri občinskem sindikalnem svetu se bo danes opoldne sestala športna komisija. Obravnavali bodo priprave na zimске športne igre. — Razen tega pa bosta danes tudi dve volilni konferenci in sicer: volilna konferenca medobčinskega odbora sindikata delavcev v kmetijstvu in volilna konferenca sindikata delavcev v industriji in rudarstvu.

A. Z.

RADOVLJICA

● Danes popoldne se bo pri občinskem sindikalnem svetu sestala odbor storitvenih dejavnosti. Obravnaval bo zaključke kongresa in naloge odbora, nadalje delo organov sindikata zaposlenih v zasebni obrti in izobraževanje sindikalnih kadrov. — Jutri popoldne pa se bo sestala predsedstvo občinskega sindikalnega sveta. Predvideno je, da bodo razpravljali o republiškem predlogu resolucije o kadrovske politiki v Sloveniji ter o pripravi družbenega dogovora o štipendiranju. Na dnevnem redu pa je tudi razprava o programu razvoja srednjega šolstva v občini, o osebnih dohodkih zaposlenih v občini in razprava o ustanovitvi medobčinskega odbora za promet in zveze.

A. Z.

SKOFJA LOKA

● Za četrtek dopoldne je v Alpini Ziri sklican sestanek sekretariata tovarniške organizacije ZK, ki naj bi se ga udeležili tudi predstavniki vodstva podjetja, sindikata in samoupravnih organov. Razpravljali bodo o ustavnih spremembah.

● Za četrtek popoldne je sklicana volilna konferenca krajevne organizacije ZK Skofja Loka. Na dnevnem redu je razprava o delu v preteklem obdobju, sprejem akcijskega programa in volitve delegatov za občinsko konferenco ZK Skofja Loka.

● Za petek pa je sklicana volilna konferenca krajevne organizacije Ziri. Na dnevnem redu je razprava o delu v prihodnje in volitve delegatov v OK ZK Skofja Loka.

-lb

TRZIC

● Na svoji zadnji seji je odbor združenja prijateljev pobratenja s francoskim mestom Sainte Marie aux Mines ocenil letošnje delovanje svoje organizacije ter sklical občni zbor, ki bo sredi decembra. O srečanjih v Franciji in Trzicju smo sicer večkrat pisali tudi v našem listu, vsekakor pa velja ugotovitev, da je bilo letošnje 5. leto sodelovanja med mestoma zelo plodno.

Spregovorili so tudi o dokončni ureditvi nekdanjega taborišča v Podljubelju, za kar je sicer prevzela skrb posebna komisija pri republiškem vodstvu ZZB, je pa tudi v interesu združenja, da se že več let načrtovane akcije dokončno realizirajo, še zlasti, ker so gostje trziškega združenja vsako leto tudi člani francoskega združenja Amicale, v katerega so vključeni nekdanji taboriščniki mauthausenskih podružnic.

Pri načrtovanju programa sodelovanja za prihodnje leto je odbor ugotovil, da so še zlasti neizkoriščene možnosti sodelovanja med sindikati obeh mest.

A. R.

Program kluba odbornikov

Prejšnji teden se je sestel sekretariat kluba odbornikov kranjske občinske skupščine in obravnaval program kluba do julija prihodnje leto. Dogovorili so se da bo klub odbornikov do takrat obravnaval več vprašanj. V dveh delih bodo odborniki obravnavali srednjeročni program razvoja občine, resolucijo o razvoju gospodarstva in družbenih služb ter proračun za prihodnje leto, program razvoja socialne politike in program razvoja telesne kulture v občini. Za ta vprašanja so menili, da bi jih morali obravnavati čimprej. Po tem pa bodo sledile še razprave o dolgoročnem razvoju Gorenjske, o programu razvoja kmetijstva v občini, organizaciji občine v skladu z ustavnimi amandmaji in nazadnje še razprava o davkih in o davčni politiki o občini.

A. Z.

Po poteh škofjeloškega odreda

Republiška konferenca ZMS je izdelala predlog proslav ob 30. obletnici ustanovitve partizanskih odredov Slovenije. Na seji predsedstva občinske konference ZMS Skofja Loka so sprejeli sklep, da bodo v sklopu teh proslav pripravili pohod po poteh škofjeloškega odreda. V teh dneh so imenovali štab odreda, ki bo potem pripravil program pohoda. Pohod bo ob dnevu borca drugo leto. S pohoda bo odred poslal delegacijo na osrednjo slovensko proslavo ob 4. juliju.

-lb

Priznanja OF

Komisija za podeljevanje priznanj OF, ki deluje pri občinski konferenci SZDL Jesenice, je že dvakrat podelila priznanja zaslužnim družbenim in političnim delavcem v občini. Priznanja OF slovenskega naroda je že prejelo 14 občanov in 4 organizacije oziroma društva.

Na zadnji seji komisije za podeljevanje priznanj OF pa so sklenili, da bodo tudi prihodnje leto podelili osem priznanj. Član komisije se bodo na podlagi predlogov, ki jih morajo občani in družbene ter druge organizacije poslati do 15. januarja, odločili in izbrali osem delovnih in prizadevnih občanov ali organizacij ter jim ob praznovanju dneva OF svečano podelili priznanja.

D. S.

POSLANSKA PISARNA

FINANCIRANJE SREDNJIH ŠOL

V enem od sestavkov smo pisali, da je bil na seji kranjske občinske skupščine sprejet sklep, da se v republiški skupščini postavi poslansko vprašanje, kako je s sistematizacijo in financiranjem srednjih oziroma strokovnih šol v Sloveniji. Gre namreč zato, da ni urejeno financiranje novogradnje in modernizacije strokovnih šol.

Poslansko vprašanje je v republiškem zboru postavil Martin Košir, nanj pa je odgovoril član izvršnega sveta dr. Vladimir Bračič. Rekel je, da je zakon o izobraževalnih skupnostih in o financiranju vzgoje in izobraževanja sistemsko rešil financiranje redne dejavnosti vseh oblik šolstva, ni pa rešeno vprašanje investicij v srednje šolstvo. Kljub temu pa je v preteklih dveh letih republiški izobraževalni skupnosti uspelo za 30 srednjih šol in domov zagotoviti okrog 8 milijonov din.

Glede reševanja tega problema meni izvršni svet, da je treba v prihodnje problematiko obravnavati v sodelovanju z občinami, gospodarskimi organizacijami oziroma gospodarskimi panogami in republiško izobraževalno skupnostjo. Možnost za širšo razpravo o tej problematiki bo ob razpravi o srednjeročnem programu razvoja Slovenije in še posebej ob pripravljani in sprejemanju dokumentov o nadaljnjem razvoju vzgoje in izobraževanja v naši republiki, ki ga bo pripravila posebna skupščinska komisija.

Na četrtekovi seji kranjske občinske skupščine s tem odgovorom niso bili zadovoljni. Menili so, da odgovor ničesar ne opredeljuje in so predlagali, da bi bilo morda najbolje, da bi srednje šole v prihodnje prišle pod pristojnost posameznih občin. Seveda ni bila mišljena s tem le formalna pristojnost, marveč tudi potrebna sredstva.

USTANOVITEV TELESNOVZGOJNE SKUPNOSTI

Občinska konferenca socialistične zveze Kranj je predlagala regionalnemu klubu poslancev in poslanski pisarni, da bi organizirala širše posvetovanje o ustanovitvi telesno vzgojne skupnosti v kranjski občini. Obravnavali bi predlog zakona na in gradivo, ki ga je pripravila občinska zveza za telesno kulturo Kranj.

ODLIKOVANJA ZA BORCE ONKRAJ MEJE

Pred nedavnim se je oglašil v poslanski pisarni v Kranju A. E. z Jezerskega in prosil za nasvet, kje in kako bi bilo moč predlagati za odlikovanje borca NOV, ki živijo onkraj meje. Dejal je, da so na Koroskem borci, ki bi takšno odlikovanje zaslužili, posebno še, ker so med njimi tudi takšni, ki skrbijo za sodelovanje med zamejskimi Slovenci in matično deželo.

KAKO JE S POSESTVOM NA BELE?

S. M. in T. R. z Bele pri Predvorju sta se oglašila v poslanski pisarni in povedala, da je lastnik hiše, v kateri ima svojo poslovalnico Zivila Kranj in lastnik posestva pred nekdavnim umrl. Lastnik menda ni plačeval davka in je dolg knjižil na hišo in posestvo. Ker za vzdrževanje hiše ni skrbel, je bila zadnje čase že v sramoto vasi. S. M. in T. R. sta predlagala, naj občinska skupščina ugotovi, kako je z dolgom, ki ga knjižijo na hišo in posestvo. Če je dolg enak vrednosti hiše, naj bi jo prevzela v upravljanje občinska skupščina. Tako bi bilo moč sedanjo trgovino obnoviti in spremeniti v moderno samopostrežno trgovino. S tem bi odpadla gradnja nove trgovine, razen tega pa bi v stavbi lahko uredili tudi društvene prostore.

Perspektiva Podbrezjij

Na podlagi pripomb in predlogov zbora volivcev v Podbrezjah je poslanska pisarna v tork, 16. nov. pripravila v Podbrezjah pogovor predstavnikov občinske skupščine in kluba poslancev s predstavniki političnega akcija in prebivalci Podbrezjij. Na sestanku so predstavnike občine in druge seznanili s občasnim, vendar vztrajnim nadrževanjem Podbrezjij, ki ležijo le osem kilometrov iz Kranja. Opozorili so na težavo s preskrbo, gostinstvom, prometom in na premanjše možnosti za nadaljnji razvoj. Menili so, da je v prihodnje edina resna perspektiva za razvoj kraja turizem. S to ugotovitvijo so se strinjali tudi predstavniki občine. Če bi pri spremembah urbanistične dokumentacije vključili tudi Podbrezje, bi se že čez nekaj let tudi odprle možnosti za razvoj gostinstva, trgovine in turizma.

A. Z.

Zagotovljene možnosti razvoja

Podjetje Kladivar iz Zirov je leta 1968 pripravilo načrte za sanacijo. Temeljili so na razvoju proizvodnje elektromagnetov in vibracijskih dodajalnikov kot osnovnih elementov širšega programa cenene avtomatizacije. V načrtu sanacije so dali poudarek raziskavi tržišča in točnemu izoblikovanju proizvodnega programa, pridobitvi čimveč strokovnih kadrov in nakupu najnujnejše opreme. Podjetje je tedaj zaposlovalo 39 delavcev. Stirje so bili kvalificirani, eden pa je imel končano srednjo tehnično šolo.

Ker se je podjetje tedaj stiskalo v starih neprimernih prostorih v Novi vasi, so v Kladivarju obnovili in preuredili za proizvodnjo nekdanje hleve kmetijske zadruge Sora Ziri na Dobračevi. Poseben poudarek so posvetili tudi povečanju osebnih dohodkov, ki so bili v tej delovni organizaciji med najnižjimi v občini.

S tem in razvojem proizvodnje elementov za ceneno avtomatizacijo, si je podjetje že leta 1969 zagotovilo možnosti za razvoj. Vrednost proizvodnje je tega leta znašala 2,194.000 dinarjev. Na podlagi analize trga, zlasti pa na podlagi naročil in zahtev kupcev je Kladivar za leto 1970 planiral bruto promet v vrednosti 3,250.000 in ga tudi dosegel.

Ze proti koncu leta 1969, zlasti pa naslednje leto, je bilo jasno, da podjetje Kladivar samo z lastnimi sredstvi ne bo moglo slediti zahtevam razvojnega programa, zlasti pa ne bo moglo pravočasno zagotoviti proizvodnih zmogljivosti in potrebnih obratnih sredstev. Zato so morali najeti kredite, na podlagi katerih je podjetje lahko postavilo plan proizvodnje za leto v vrednosti 5,324.000 dinarjev. Razmeroma nizka realizacija proizvodnega pro-

grama v prvem polletju je posledica uvajalne proizvodnje hidravličnih komponent v prvih mesecih letos. Kljub temu pa pričakujejo ob koncu leta skoraj 500.000 dinarjev ostanka dohodka, kar je skoraj dvakrat več kot je bilo planirano.

O kadrovske problematiki, razvojnem programu podjetja in likvidnosti sem se pred dnevi pogovarjala z direktorjem Kladivarja Venčeslavom Ambrožičem.

»Tudi pri izboljševanju kadrovske strukture v podjetju smo v zadnjih letih dosegli lepe uspehe. Kolektiv ima 90 članov. Deset delavcev ima srednjo strokovno izobrazbo in trije višjo ali visoko. Poleg tega pa podjetje študira 9 vajencev, 5 študentov je na srednjih strokovnih šolah, 6 delavcev pa izredno študira na srednjih ali višjih šolah.

Poprečni osebni dohodki so se od leta 1968 dvignili od 450 din na zaposlenega na 1240 din v poprečju. Zanimivo je, da novih sodelavcev ni pritegnilo samo povečanje osebnih dohodkov, temveč tudi zanimiv proizvodni program in možnost strokovnega napredka. Novi sodelavci so večina domačini iz Zirov.

»Kaj ste planirali za prihodnje leto?»

»Na podlagi analize tržišča si je podjetje Kladivar lahko že dokaj zanesljivo postavilo proizvodni program za leto 1972. Po današnjih podatkih lahko drugo leto računamo s proizvodnjo v vrednosti 8,450.000 din. V tem načrtu je že občutno zmanjšan program izdelave tako imenovanih artiklov iz dopolnilnega programa, ki ga nameravamo v prihodnjih letih docela opustiti. Za uspešno izvedbo programa proizvodnje pa smo že in še bomo navezali stike z nekaterimi drugimi podjetji in institucijami.

»Kljub ugodnim rezultatom poslovanja in dobro zastavljenemu programu razvoja pa ima Kladivar že več mesecev blokirani žiro račun.

»Tako kot mnoga druga podjetja se je tudi naše znašlo letos v vrtincu hude ne-likvidnosti. Od naših kupcev do konca oktobra nismo uspeli izterjati 2,300.000 dinarjev, kar predstavlja skoraj 40 odstotkov celotnega letnega dohodka. Zato tudi nismo mogli poravnati naših obveznosti, ki so 30. oktobra znašale 1,700.000 dinarjev, premostitvenih kreditov pa nismo dobili. Vendar se stvari v zadnjih dneh obračajo na bolje in upamo, da bo tudi Kladivar do konca novembra imel deblokiran žiro račun.

L. B.

Razvoj električne mreže

V zadnjih dveh letih so v kamniški občini zgradili ali preuredili več transformatorskih postaj. Dela so sofinancirali Elektro-Ljubljana, krajevne skupnosti, občani in občina. Značilno za kamniško občino je, da občani pov-

sod sodelujejo s prostovoljnim delom, denarjem ali pa prispevajo material za gradnjo objektov splošnega pomena. V vseh takih in podobnih akcijah so Kamničani izredno složni.

Nova stanovanja v Kamniku

Gradbeno podjetje Graditelj Kamnik je letos začelo graditi šest stanovanjskih blokov v soseski Graben v Kamniku. V prvem stanovanjskem bloku, ki je že zgrajen in naseljen, je 28 stanovanj, od tega 8 garsonjer, 8 enosobnih, 8 dvosobnih in 4 trisobna stanovanja.

Skupno bo v šestih blokih 168 stanovanj. Gradbeno podjetje Graditelj zida znatno

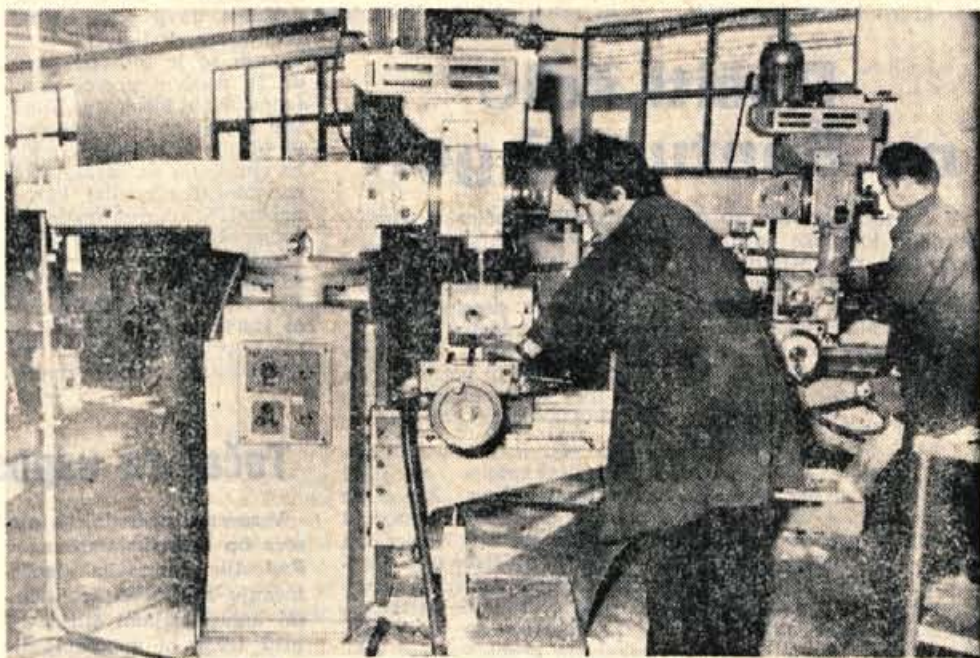
cenecija, toda enako kvaliteta stanovanja kot npr. v Ljubljani. Ze od 1965. leta nihče od kupcev pri vselitvi ni doplačal razlike v ceni, ki je nastala zaradi podražitve gradbenega materiala med gradnjo.

J. V.

Višji poprečni osebni dohodki

V devetih mesecih letošnjega leta so se poprečni osebni dohodki zaposlenih v jeseniški občini zvišali od 1267 dinarjev na 1547 dinarjev. V gospodarstvu znašajo letos 1532 dinarjev, v negospodarstvu pa 1685 dinarjev. Najvišje osebne dohodke v negospodarstvu imajo v družbenopolitičnih organizacijah, kjer znaša poprečje 2337 dinarjev. Zaposleni v šolstvu prejema v poprečju 1819 dinarjev. V gospodarstvu pa so najvišji osebni dohodki v prometu — 1593 dinarjev in v industriji — 1586 dinarjev.

D. S.

Podjetje Kladivar v Ziroh izdeluje elemente za ceneno avtomatizacijo. Proizvodnjo šestil so opustili. — Foto: F. Perdan

Varčujmo

na deviznih računih

pri Gorenjski kreditni banki

Občinska konferenca SZDL Komisija za podelitev Priznanj OF Jesenice

Komisija za podeljevanje Priznanj Osvobodilne fronte slovenskega naroda pri občinski konferenci SZDL Jesenice

razpisuje za leto 1972 8 priznanj osvobodilne fronte

Priznanje OF se podeljuje posameznikom, družbenopolitičnim in drugim organizacijam za posebne družbenopolitične, kulturne in organizacijske dosežke pri razvijanju in krepitvi socialističnih samoupravnih odnosov. Priznanje OF se podeljuje tistim posameznikom in organizacijam, ki so s svojim delom, posamezniki pa tudi z drugimi osebnimi kvalitetai prispevali k dosežkom trajne vrednosti in s tem vplivali na uveljavljanje in razvoj socialističnega družbenopolitičnega sistema, demokratičnih socialističnih odnosov, za krepitev in razvoj samoupravljanja, zlasti pa za dosežke, ki pospešujejo delovanje občanov in delovnih ljudi na vseh področjih in v vseh oblikah družbenega življenja. Predlog za podelitev lahko podajo organizacije Socialistične zveze, druge družbenopolitične organizacije, samoupravne skupnosti in njihovi organi ter posamezniki. Predlogi morajo vsebovati kratek življenjepis, točen naslov in obširno utemeljitev razlogov, zaradi katerih naj predlagani prejme Priznanje OF.

Zadnji rok za vložitev prijav je 15. januar 1972. Kasnejših predlogov komisija ni dolžna upoštevati. Predloge sprejema komisija za podelitev Priznanj OF pri Občinski konferenci SZDL Jesenice Cesta maršala Tita 86.

Komisija za podelitev
Priznanj OF pri Obk SZDL
Jesenice

Rezervni vojaški starešine pokazali dobro pripravljenost

Včeraj so se v Skofji Loki končali strokovni izpiti za rezervne vojaške starešine iz škofjeloške občine. Ti so bili v Zireh, Zelcnikih, Gorenji vasi in Skofji Loki. Posebna strokovna komisija je od začetka novembra pa do včeraj preizkusila zanje približno stopenjdeset rezervnih starešin. Kandidati so si znanje, ki je bilo potrebno, pridobili na predavanjih — pripravljena so bila v zimskem času — in iz strokovne revije Naša obramba. Poleg tega so imeli še strokovno izpopolnjevanje v vojašnicah po rodovih in službah.

Vsi, ki so prišli na izpite, so pokazali, da so snov dobro preštudirali. Nežadostnih ocen sploh ni bilo. Vsak je

za pozitivno oceno dobil vpisanih šest dni vojaških vaj.

Člani strokovne komisije so mi povedali, da so letošnje ocene precej višje od lanskih. Kljub temu pa se še vedno najde kdo, ki se počne potruditi, čeprav ima vse možnosti za to. Po pismenem delu izpita je namreč vsak odgovarjal še ustno in imel možnost, da je popravil morebitne spodrsiljaje. Pri nekaterih se je tudi pokazalo, da so naučeni preveč dobesedno. Člani strokovne komisije so mi nadalje povedali, da bi bilo treba nekatera slaba vprašanja na vprašalnikih nadomestiti z novimi, koristnejšimi. Strokovna revija Narodna obramba pa naj bi vsa vprašanja pripravila v eni številki in ne v treh kot doslej. Tako bi se lahko rezervni starešine še bolj pripravili in prihodnje leto na izpiti pokazali še boljše znanje.

—ig

Rešiti šolo na Šenturski gori

V četrtek popoldne so odborniki kranjske občinske skupščine razpravljali o učnih uspehih na osnovnih in srednjih šolah v kranjski občini v minulem letu. Tako so ob tej priliki spet naleteli na problem osnovne šole na Šenturski gori.

Ker je na Šenturski gori in v sosednjih naseljih malo otrok, imajo v šoli kombiniran pouk, za vseh osem razredov pa sta le dva učitelja. Razumljivo je, da so zato učenci pri obravnavanju učne snovi precej prikrajšani in imajo omejene možnosti za šolanje na srednjih šolah. Položaj pa se je letos še poslabšal, ker so v prvih razredih uvedli pouk nove matematike.

Kranjska občinska skupščina je sicer že trikrat sprejela sklep, da je ta problem treba rešiti. Ker pa je rešitev povezana s precejšnjimi finančnimi sredstvi (treba bi bilo urediti cesto do Šenturske gore, da bi pozimi lahko po njej vozil avtobus) je za zdaj ostalo le pri sklepih.

Na seji je predsednik občinske skupščine predlagal drugačno rešitev. Zavzel se je, da bi uredili cesto od spodnje postaje žičnice na Krvavec do Stiške vasi. Menda bi bila ta povezava cenejša kot iz Grada do Stiške vasi. Odborniki so se zavzeli, da je ta problem treba rešiti do prihodnjega šolskega leta.

A. Z.

Uspelo posvetovanje predsednikov in sekretarjev SZDL

V petek je bilo v domu JLA v Kranju enodnevno posvetovanje predsednikov in sekretarjev krajevnih organizacij SZDL kranjske občine, ki ga je pripravila občinska konferenca SZDL Kranj. Udeležba na posvetovanju je bila dobra, saj se ga je udeležilo prek 50 ljudi, ki delajo v vodstvih krajevnih organizacij SZDL. Na programu so bila tri predavanja. Jože Hartman je govoril o mednarodnem položaju, Dušan Rebolj o vođenju in pripravi sestankov, Jože Kavčič pa o stalnih kadrovskih pripravah na volitve in o evidentiranju.

Na petkovem posvetovanju so menili, da so enodnevna srečanja pozitivna in plodna, ker se lahko temeljito izkoristi čas. Marsikdo bi se večdnevni posvetovanji ali seminarjev zaradi obveznosti v službi težko udeležil. Zato so se v petek tudi dogovorili, da bodo z enodnevnimi srečanji nadaljevali. Na občinski konferenci SZDL v Kranju že razmišljajo, da se bodo na naslednjem posvetovanju pogovarjali o družbenem planu

občine za 1972. leto, srednjeročnem razvojnem programu občine in o uresničevanju dokumenta SZDL danes. Vse torej kaže, da bodo taka posvetovanja stalna oblika dela socialistične zveze v kranjski občini. Razen tega bo imela

najmnožičnejša družbenopolitična organizacija tudi stalna srečanja predsednikov krajevnih organizacij SZDL ter sektorska posvetovanja, na katera bodo vabili tudi ljudi, ki delajo v vodstvih drugih organizacij.

Odličje 22. december

Predsedstvo republiške konference ZMS in komanda ljubljanske armade sta tudi letos razpisala tekmovanje za najboljšo občinsko organizacijo ZMS in najboljšo garnizijo JLA na področju Slovenije.

Tekmovanje sta organizirala z namenom in željo, da bi postala skupna aktivnost mladih v armadi in izven nje organizirana, vsebinsko bogata in pestra. Tekmovanje bo trajalo do 1. decembra letos.

Posamezne dejavnosti mladih bodo ocenjevali po posebnem sistemu točkovanja. V okviru družbenopolitične aktivnosti bodo prejemale občinske organizacije ZMS točke za predavanja in razgovore s pripadniki JLA, za skupne obiske znanih krajev iz NOB in za srečanja z borci, za vključevanje mladih starešin v organizacije in vodstva ZMS, za organizi-

ranje skupnih seminarjev in sodelovanje mladine pri soznanjanju pripadnikov JLA s krajem, v katerem služijo kadrovski rok.

V okviru kulturne in zabavne dejavnosti mladih bodo ocenjevali organiziranje različnih tekmovanj in oddaj na temo iz NOB, povišnega razvoja kraja itd., organiziranje literarnih in drugih večerov in organiziranje skupnih izletov in srečanj mladih iz delovnih organizacij, krajevnih skupnosti, šol. Pri tekmovanju bodo upoštevani tudi medsebojna tekmovanja v športu.

Tista občinska konferenca, ki bo zbrala največ točk, bo prejela prehodni pokal in 5000 dinarjev nagrade, druga nagrada bo 3000 dinarjev in tretja 1000 dinarjev. Vse občinske konference ZMS, ki se bodo tekmovanja udeležile, bodo prejele posebno diplomu.

D. S.

Aktivna komisija in delovni odbor

Politična volilna komisija in koordinacijski odbor za narodno obrambo, ki delujeta v okviru občinske konference SZDL Jesenice, sta bila v zadnjem obdobju še posebno delovna. Politična volilna komisija je bila posebno aktivna ob skupščinskih volitvah, pred kratkim pa je pripravila kandidacijsko konferenco v okviru nadomestnih volitev v zvezno skupščino. Volilna komisija se je sestala večkrat zaradi organiziranja posebnega koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja. Ta odbor naj bi bil skupni odbor vseh

družbenopolitičnih organizacij in skupščine in naj bi vodil načelno politiko kadrovanja v občini.

Koordinacijski odbor za narodno obrambo je v povezavi z drugimi političnimi organizacijami in organi skrbel za utrjevanje narodnoobrambne zavesti vseh občanov, predvsem pa mladine jeseniške občine pri splošnem ljudskem odporu. Odbor je v sodelovanju z jeseniško delavsko-univerzo organiziral predavanja po krajevnih skupnostih o obrambnih vzgoji. Poskrbel je za splošni del dela odborov za splošni ljudski odpor po vseh krajevnih skupnostih v občini. Člani odbora so navezali tudi stike z vodstvi športnih organizacij z namenom, da bi tudi v športnih organizacijah poskrbeli za obrambno vzgojo članstva in športnih društev. V svojem programu pa imajo člani odbora za narodno obrambo še več nalog, ki jih bodo uresničevali v zimskem in sponzorskem času prihodnje leto.

D. S.

Tečaj za usposabljanje kadrov

V začetku prihodnjega meseca bo delavska univerza v Radovljici pripravila v sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami štirideseturni tečaj za usposabljanje mladih kadrov, ki opravljajo (ali bodo v prihodnje opravljali) družbene funkcije v

različnih organizacijah in samoupravnih organih. Tečaj bodo pripravili v Radovljici, na Bledu in v Bohinjski Bistrici. Program tečaja je sestavljen iz rodnih programov politične šole. Tečaj bo dvakrat na teden popoldne in bo trajal do srede januarja.

JR

Novi prostori Elektrotehniškega podjetja Kranj. — Foto: F. Perdan

Elektrotehniško podjetje v novih prostorih

V ponedeljek, 15. novembra, se je Elektrotehniško podjetje iz Kranja preselilo v nove delovne in upravne prostore na Koroški cesti 53c med stavbo Vodovoda in bencinsko črpalko na Zlatem polju. Novo stavbo so zakoličili 2. septembra 1970. let. Gradbena dela bi moral izvajati kranjski Projekt, vendar jih je leta zaradi preobremenjenosti predal jeseniškemu Gradisu, ki je začel graditi 15. septembra lani. Gradbena pogodba je določala, da mora biti objekt gotov 31. julija letos. Tako je sprva tudi kazalo, ker je bila zadnja zima graditeljem naklonjena in so praktično lahko zidali vso zimo. Gradis je take pogoje dobro izkoristil in so zaradi tega že računali, da bo stavba gotova na začetku julija. Stvar pa se je zavlekla za tri mesece in pol in zato se je podjetje preselilo šele 15. novembra. Vzrok za to je bilo počasno izvajanje obrtniških del in neizpolnjevanje pogodbenih rokov. Vzporedno s tem so se večali tudi stroški gradnje. Ta primer kaže, da so danes obrtniki prenasiteni z delom. Predračun je predvideval, da bo nova stavba

veljala 233 milijonov starih dinarjev. Račun pa je pokazal, da bo stavba brez komunalne ureditve (kanalizacija, voda, telefon, elektrika, zelene, ureditve dovoza in manipulacijskega prostora) stala preko 300 milijonov starih dinarjev, s komunalno ureditvijo pa okrog 370 starih milijonov. Zaradi prepozne vselitve v nove prostore je imelo Elektrotehniško podjetje stroške tudi zaradi plačevanja najemnine v stari Savi. Do 1. aprila je imelo podjetje prostor brezplačno, od tega datuma dalje pa je moralo plačevati mesečno 10 dinarjev za kvadratni meter. Vsota je do vselitve znesla 4 stare milijone dinarjev.

Elektrotehniško podjetje je dobilo za gradnjo novih prostorov 150 milijonov starih dinarjev kredita iz občinskih skladov, 50 starih milijonov od Gorenjske kreditne banke, 36 milijonov je podjetje vročilo banki, 22 milijonov pa znašajo pologi. Podjetje je tako zbralo 258 starih milijonov, razen tega pa so za dobrih 100 starih milijonov zmanjšali osnovna sredstva. Čeprav je kreditna vsota precej visoka, podjetje meni, da bo družbi redno vračalo obveznosti, saj se ugodno razvija. Letos bo na primer doseglo poldrugo milijardo starih dinarjev bruto dohodka. Elektrotehniško podjetje je namreč eno redkih obrtnih podjetij, ki še vztraja pri storitveni dejavnosti, kjer so dohodki manjši, obveznosti do družbe pa enake kot v industrijskih podjetjih. Zato je skrbilo režiho na minimum. Mnoga obrtna podjetja so se namreč preusmerila na serijsko proizvodnjo. Vztrajnost Elektrotehniškega podjetja na storitveni dejavnosti so imeli pred očmi tudi kreditorji in so šli zato razvijajočemu se podjetju na roko.

Čeprav ima nova stavba nekaj pomanjkljivosti (stoji izven središča mesta, ni potrebna dohoda, ker je pred njo

na cesti neprekinjena črta in morajo zato avtomobili voziti skozi križišče na Zlatem polju, niti prehoda za pešce, za katerega so prosili, ki bi bil zaradi velikega prometa potreben), dela 108 zaposlenih v neprimerno boljših delovnih prostorih. Če bo potrebno, se delovni prostori lahko tudi povečajo. Razen tega je v novi stavbi tudi dobro založena trgovina, ki posluje od 6. do 18. ure. V tem času sprejema servisna delavnica naročila, občani pa lahko dobijo popravljene aparate. Novi prostori prav tako omogočajo dvoizmensko delo.

V Elektrotehniškem podjetju upajo, da bodo v novih prostorih lahko poslovali še boljše.

J. Košnjek

Pri dodeljevanju kreditov ni stricev

V dokaj mirno kamniško gospodarsko leto je pred meseci zaplaval sum, da nekatera podjetja laže uresničujejo svoje načrte, dobivajo podporo občinskih organov in banke, medtem ko se pred drugimi zapirajo vrata. Izražen je bil sum — in to na seji občinske skupščine — da je občina za nekatera podjetja mati za druge pa mačeha.

Predstavniki tovarne Svit je namreč letos namignil, da so nekatera podjetja v občini dobila posojilo za obratna sredstva in investicijske naložbe, medtem ko Svit že več let zaman trka na vrata banke. Pri tem trkanju pa naj bi bila občina gluha.

Ljubljanska banka je obvestila odbornike, da do novembra letos ni prejela nobenega investicijskega elaborata od podjetja Svit. V poročilu Ljubljanske banke je med drugim rečeno:

«Očitek, da je banka omogočila Tovarni usnja Kamnik 'milijarde' kreditov za osnovna sredstva, je neresnična. Glede pridobivanja obratnih sredstev pa podajamo naslednjo obrazložitev:

Tovarna usnja je naše največje izvozno podjetje in je razumljivo, da ima velike možnosti že po zakonu uporabiti tako imenovane izvozne kredite, ki se pridobivajo na podlagi banki predložene dokumentacije za izvoz, in to po nižji obrestni meri (3 odstotke) kot tako imenovani komercialni blagovni krediti

(8 odstotkov) po višji obrestni meri, ki pa se danes zaradi neefektivnosti zelo težko dobivajo. Tovarna usnja dobiva neomejene in cenejše kredite, razumljivo protipredložiti carinsko-izvozne dokumentacije. Svit ima mali izvoz — mali izvozni kredit, ima pa zato večji komercialni blagovni kredit v primerjavi s Tovarno usnja.

Direktorja Svita ni bilo na seji občinske skupščine. V pismu, ki ga je zaradi odsotnosti poslal občinski skupščini, je izjavil, da nikdar ni nameraval očitati, da druga podjetja niso bila upravičena do kreditov.

Stane Simšič, direktor Tovarne usnja, je na seji občinske skupščine razložil, koliko kreditov je tovarna dobila in v kakšne namene so jih uporabili. Tovarna usnja Kamnik je največji izvoznik v občini. Lani so izvozili za dva milijona dolarjev, letos pa bodo za tri milijone.

Oktober in november so v novem obratu plastične obutve zaposlili 60 ljudi, ki bodo mesečno izdelovali 50.000 parov škornjev iz plastične mase.

Tovarna usnja torej ni imela na občini »stricev«, ki bi botroval tem uspehom. Za napredek so zaslužni delavci in strokovnjaki Tovarne usnja, ki so z natančno analizo trga osvojili novo proizvodnjo, z dobro pripravljenimi elaborati pa so dokazali upravičenost prošnje za posojilo.

J. Vidic

Za ceste 5 odstotkov več

V predlogu zakona o javnih cestah je zapisano, da v prihodnje ne bi imeli več cest I., II., III. in IV. reda, marveč bi bile poslej ceste razvrščene na magistralne, regionalne in lokalne. Za vzdrževanje lokalnih cest naj bi skrbele občine. Med lokalne ceste pa bi spadale vse ceste IV. reda in tudi nekatero ceste III. in II. reda. Skratka, v prihodnje naj bi občine skrbele za več kilometrov cest kot doslej. Zato zakon predvideva tudi drugačno zbiranje sredstev.

Precej občin pa se s sedanjim predlogom o zbiranju sredstev za vzdrževanje lokalnih cest ne strinja. To pa zato, ker bodo slovenske občine dobile v oskrbo za 29,4 odstotka več cest kot so jih imele sedaj, medtem ko bi zato po predlogu dobile le 9 odstotkov več sredstev.

V četrtek so o tem razpravljali tudi na seji kranjske

občinske skupščine. Odborniki so podprli amandma, ki je bil v petek podan na predlog zakona na zboru delegatov občin. V amandmaju je predvideno, da bi občine dobile za vzdrževanje lokalnih cest 15 odstotkov sredstev, ki se zberejo od prodaje bencina in plinskega olja na drobno, nadalje 50 odstotkov od pristojbin za cestna motorna vozila in 100 odstotkov od pristojbin za specialna motorna vozila komunalnih delovnih organizacij.

Razlika med predlogom zakona in amandmajem je, da bi občine dobile za 5 odstotkov več sredstev od prodaje bencina in plinskega olja. In sicer občine predlagajo, da bi 10 odstotkov teh sredstev dobile občine iz republiškega izravnalnega sklada glede na dolžino lokalnih cest, 5 odstotkov pa od prodane tekočega goriva na območju občine.

Na petkovem zboru oziroma zasedanju delegatov občin v republiški skupščini je bilo razen financiranja tudi nekaj predlogov glede na predlagano razvrstitev na regionalne in lokalne ceste. Tako so nekateri menili, da bi morali posamezne cestne odseke v občinah razvrstiti v regionalne ne pa v lokalne ceste. Na seji kranjske občinske skupščine so na primer menili, da bi morala biti stara gorenjska cesta regionalna ne pa lokalna cesta.

Delegati so se na zasedanju sporazumeli, da s predlogom zakona o javnih cestah ne bi smeli preveč odlašati, ker po mnenju nekaterih bistveno boljšega zakona ne bi mogli pripraviti. Poudarili pa so, da je treba s stališči zasedanja delegatov občin pravočasno seznaniti poslance.

A. Zalar

Popravek

Preteklo sredo nam je v članku o gradnji stanovanj ob Partizanski cesti v Skofji Loki grdo ponagajal tiskarski škrat. Stare dinarje je namreč kar dvakrat spreminil v nove. Tako smo navedli, da je bila cena kvadratnega metra stanovanja leta 1969 16,80 din. Pravilno je 1680 din. Dalje, da so morali kupci lani za kvadratni meter stanovajske površine odšteti 17,30 din namesto 1730 din in letos 24,20 din namesto 2420 din. Bralcem in stanovajškemu podjetju Lokalinvest Skofja Loka ter gradbenemu podjetju Tehnik Skofja Loka se opravičujemo.

Obsodba kršiteljev sporazuma

Na Gospodarski zbornici SRS je bila pretekli teden seja izvršnega odbora podpisnikov sporazuma o oblikovanju cen goveje živine, mesa, mesnih izdelkov ter mleka in mlečnih izdelkov pri stabilizacijskem skladu za živinorejo Gospodarske zbornice SRS. Odbor je obravnaval pereče probleme živinoreje in oskrbe s krmili, kršitve sporazuma, program stabilizacijskega sklada za živinorejo v prihodnjem letu ter nove odkupne ter maloprodajne cene živine in mesa.

Še posebej so opozarjali na neurejen trg s koruzo. Pridelovalci še vedno zahtevajo za kilogram 1,20 do 1,30 dinarja, slovenski živinorejci pa vztrajajo pri dogovorjeni ceni 1,05 dinarja za kilogram. Kaže, da sporazuma v kratkem še ne bodo našli, zato oskrbuje slovensko živinorejo podjetje Krma, in sicer s koruzo po trenutnih tržnih cenah. Živinorejci so zahtevali takojšen uvoz 100.000 ton koruze, ki je že odobren. Prav zaradi tega so člani izvršnega odbora podpisnikov sporazuma tudi razpravljali o novih odkupnih in maloprodajnih cenah živine in mesa. Menili so, da je predvideno povišanje glede na pomanjkanje koruze zaradi že omenjenih vzrokov premajhno, in da ne bo krilo stroškov živinorejske proizvodnje. Vendar so se končno le sporazumeli o povišanju cen živine in mesa.

Odkupne cene živine naj bi bile višje za 15 odstotkov, cene mesa na drobno pa naj bi se povprečno povečale za 13 odstotkov, in sicer pri govedu za 14,3 odstotka, pri klavnih teletih za 17,4 odstotka, pri baby beefu in mladnem pitanem govedu pa za 16,6 odstotka. Pri tem so člani izvršnega odbora ostro grajali kršilce sporazuma o oblikovanju cen goveje živine, mesa in mesnih izdelkov. Na njegovi osnovi se je osnoval tudi republiški stabilizacijski sklad za živinorejo. Sporazum določa, da se od vsakega prodanega kilograma mesa odvaja v ta sklad po 0,45 dinarja, ki jih poberejo klavnice s prodajo mesa, plača jih pa porabnik mesa. Tako zbrana sredstva, nekaj jih da še republika, so izredno pomembna za razvoj živinoreje. Zalostno pa je, da nekatere organizacije, podpisnice sporazuma, tega denarja v sklad ne odvajajo in neupravičeno pridobljena sredstva, ki jih plača potrošnik, še naprej obračajo in ustvarjajo dohodek na račun sporazuma. Pri tem povzročajo tudi zmedo na trgu z živino, saj lahko dajo na račun tega denarja reju za žival več, kot je bilo po sporazumu dogovorjeno. To ni le vprašanje poslovne morale. To pomeni

kršenje samoupravnega dogovora zaradi denarnih koristi. To ne počenjajo le zasebni mesarji, podpisniki sporazuma, temveč tudi delovne organizacije. Izvršni odbor jih je zato obsodil in jih bo predal častnemu sodišču pri Gospodarski zbornici SRS.

Med organizacijami, ki so podpisale sporazum o živini in sredstev ne odvajajo v stabilizacijski sklad, je tudi Mesarsko podjetje Jesenice! Med organizacijami, ki so podpisale sporazum za živino in tudi za mleko in mlečne izdelke ter se ne drže obveznosti, pa je od Gorenjcev Mesarsko podjetje Tržič in Blaž Podgoršek, mesar iz Kamnika! Izvršni odbor je ocenil, da so organizacije, ki ne izpolnjujejo obveznosti, na ta način zadržale okrog 500 starih milijonov, ki bi jih morali v obliki premij in regresov vrniti rejcem. Ta sredstva bomo še posebno potrebovali prihodnje leto. Podpisniki sporazuma so prijavi nad 103.000 glav goveje živine, namenjene proizvodnji. Za tako veliko proizvodnjo bo sklad potreboval 42 milijonov dinarjev. Republika bo dala 15 milijonov, ostalo pa bodo morali zbrati podpisniki sporazuma. Zato se bodo morala v skladu zbrati vsa predvidena sredstva. Ob tem se lahko zavemo, kako pomembno je izpolnjevanje obveznosti podpisnikov sporazuma. Program prihodnje živinorejske proizvodnje je bil namreč narejen na osnovi dogovora med živinorejci, predelovalci in trgovino.

J. Košnjek

Polje, kdo te bo oral in obdeloval?

Nekateri slovenski in tudi drugi časniki so že pisali, da Kmetijska zadruga Tržič, ki ima sedež v Križah, vrača kmetom zakupljeno zemljo. Napisano ni bilo vedno popolnoma resnično. Pol ali celo neresnice položaju ne koristijo, temveč ga celo slabijo.

Kje tiči problem?

Leta 1963 in leta 1964 se je zemlja arondirala, in sicer na dva načina: z odkupom ali z zakupom za 10 ali 15 let. Tržiška kmetijska zadruga je zemljo zakupovala za 15 let, in to pod pogojem, da je imela sama v kompleksu, ki ga je hotela arondirati, vsaj 25 odstotkov lastnih zemljišč. Na področju tržiške zadruge je zakup prizadel 39 zemljiških lastnikov. Nekateri so bili kmetje, drugi pa zemlje že pred arondacijo niso obdelovali. Za 15 let je bilo tako zakupljenih 65 hektarjev njiv, travnikov in sadovnjakov ter 31 hektarjev gozda, in to v glavnem na področju Zvirč, Kovorja, Žiganje vasi in Križ. Po zakupnih pogodbah bi morala zadruga zemljo vrniti 1978. leta, vendar je v soglasju s tržiško občinsko skupščino sklenila zemljišča vrniti 6 let pred pretekom pogodb, in to vsem lastnikom, ki bi jo bili pripravljene sprejeti.

Poglejmo vzroke za predčasno vračanje zemlje.

Zadruga je imela vsa leta nazaj na posestvu, kjer je gojila v glavnem žita in krompir, izgubo in to zaradi nepravilnega in nemogočega kolobarjenja. Leta 1968 je opustila živinorejo. Hlevske gnoja ni bilo, sama umetna gnojila pa niso bila do-

volj. Zadruga potrebnih objektov za živinorejo nikoli niti imela ni. Zaradi stalne izgube na posestvu je lani opustila tudi proizvodnjo krompirja, površine, posejane z žiti, pa je občutno zmanjšala. Zadruga zato že več let daje v najem kmetom lastna zemljišča izven arondacijskega kompleksa, letos pa je dala v najem tudi že približno 20 hektarjev zemlje v samem kompleksu. Zadruga želi imeti le toliko površin, da bo lahko gojila zadostne količine zelenjave in ribeza. Obe kulturi, posebno pa zelenjava, imata v tržiškem koncu, kot kaže, obetajočo prihodnost.

Omenili smo že, da je lastnikov zakupljene zemlje 39. 15 jih je pripravljeno vzeti zemljo takoj nazaj. Ti so dali v zakup 21 hektarjev zemlje. 5 lastnikov se še ni odločilo, ostali pa zakupljene zemlje ne marajo. Verjetno tudi teh 15 občanov ponujne zemlje ne bi vzelo, če tržiška občinska skupščina ne bi sklenila, da jim dve leti in pol ni treba plačevati zemljiškega davka. Socialni prispevek od te zemlje pa so kmetje tako in tako plačevali.

Vsi lastniki zakupljene zemlje torej zadrugo ne sprejemajo. Vzrok je več. Nekateri že pred zakupovanjem niso bili kmetje, drugi pa za povečane površine nimajo niti dovolj delovne sile niti dovolj mehanizacije. Sedanje površine jim popolnoma ustrezajo.

Zadruga sama zemlje ne misli obdelovati! Namerava jo dati v najem, seveda, če bo naletela na interese.

Direktor tržiške zadruge mi je omenil možnost, da bi dali zakupljeno zemljo v najem za 6 let, torej do preteka zakupnih pogodb, zemljo, ki pa je last zadruge, pa za 10 let. Zanimivo je, da tisti, ki imajo že sedaj zadrugo zemljo v najemu, niso kmetje tržiške občine, temveč sosednje, kranjske. Tržiški kmetje, ki so se lotili predvsem zelenjave, imajo za svoje možnosti že sedanje zemlje dovolj. Za kaj več pa premalo delavcev in strojev. S kranjskimi kmeti je drugače. So že toliko živinorejsko specializirani, da imajo za zmogljivosti svojih hlevov zemlje premalo. Nakup nove obdelovalne zemlje onemogoča zemljiški maksimum, najmanj nja novih površin pa zakon ne prepoveduje. Konec koncev pa to ni v nasprotju s stališčem tržiške zadruge in občine, ki pravita, naj ima zemljo tisti, ki jo bolje obdeluje! Tako stališče je nedvomno pravilno.

Ob tržiškem »ponujanju« zakupljene zemlje velja omeniti še tole. Zadruga se želi dogovoriti z lastniki zemlje za zamenjavo parcel. Primer: nekdo je dal v zakup 5 ali 6 raztresenih parcel, zadruga pa mu želi vrniti enako površino na eni, dveh ali treh parcelah. Stroške odmere staja upanje (prvi primer je že potrjen), da bi vrnjena zemlja marsikatero fanta, ki je zaradi malih obdelovalnih površin odšel s kmetije, spet vrnila domov, ali kakšnega mladega, ki še ni odšel s kmetije, zadržala doma!

J. Košnjek

Želje klemenških lončarjev

Že deset let nobenega vajenca - Letno tri milijone izdelkov - Radi bi se modernizirali

Se nekaj mesecev in minulo bo štirideset let, ko so v Komendi ustanovili lončarsko zadrugo. Sicer je znano, da so po vaseh okrog Komende že več stoletij mešali in pekli glino. Lončarstvo je torej v Komendi doma. Medtem ko v nekaterih kamniških podjetjih sedaj dela tudi do tisoč delavcev več kot po vojni (npr. Titan ali Stol), je pri Lončarski zadrugi v Komendi že vsa leta po vojni le od 25 do 30 zaposlenih. Presenetljiv je podatek, da že deset let niso dobili nobenega vajenca za to obit.

Kamniško gospodarstvo je v zadnjih letih (posebno letos) doživelo tak razmah, da se drugo leto pričakuje bogata žetev. Tudi lončarji bi radi šli v korak s tem razvojem in se zato temeljito

ukvarjajo z načrti, kako čimprej modernizirati podjetje. S tem v zvezi je Jože Kepic, direktor Lončarske zadruge, odgovoril na naslednja vprašanja:

● »Tovariš Kepic, kaj odvrata ljudi od poklica lončarja?«

»Res je, že deset let nimamo nobenega vajenca. Najmlajši kvalificirani lončarji so stari 40 let, drugi (mlajši) so priučeni delavci. Za naš poklic ni obrtne šole. Lončarje lep poklic, toda le v boljših pogojih kot jih imamo v Komendi. Delamo brez tekočega traku. Strojna delavnica, ki je bila opremljena 1943. leta, ne ustreza in je zastarela. Oblikovalnica je v istih prostorih že od 1939. leta. Pri nas je pretežno ročno

delo. Delajo na prepihu, vročini in prahu. Ne glede na starost in spol morajo lončarji na deskah prenašati do 30 kg lončarskih polizdelkov in jih podajati s police na polico. V svetu, kjer imajo modernizirano lončarsko obrt, gre glina v stroj, na drugem koncu tekočega traku pa je že izdelek.«

● »In kdaj se boste lotili modernizacije podjetja?«

»Za novo poslovno stavbo, strojno opremo in novo peč bi potrebovali okrog milijon in pol dinarjev. Za nakup novih strojev imamo dinarska sredstva, nimamo pa deviz. Izdelan je že celoten elaborat o modernizaciji obrata; tudi gradbeno dovoljenje že imamo. Nekaj opreme smo že kupili. Iz Nemčije smo dobili novo stiskalnice, radi

pa bi še dve za različne dimenzije.

Potrebno je reči še to, da smo edina lončarska zadruga v Jugoslaviji. Razen zasebnih obrtnikov, lončke za rože delajo samo še v Kaniži na madžarski meji. Veliko dragocenih deviz dajemo za uvoz lončarskih izdelkov. Z modernizacijo bi lahko povečali proizvodnjo. Delovni pogoji bi se izboljšali, s tem pa tudi zdravje ljudi. Za uresničenje načrtov bi potrebovali posojilo.«

Lončarji prodajo vse stvari. Skladišče je prazno. Tudi če znatno povečajo proizvodnjo, s prodajo ne bo težav. Te dni se s kupci pogajajo o cenah, ker so tudi cene lončarskih izdelkov zamrznjene.

J. Vidic

Na Gorenjskem na prvem mestu Loka

Po nepopolnih podatkih bomo imeli na Slovenskem ob koncu letošnjega leta 338 preusmerjenih kmetij. Srednjeročni načrt razvoja slovenskega kmetijstva pa predvideva, da bomo imeli leta 1975 3600 preusmerjenih kme-

tij. Verjetno pa se bomo približali številu 4000. Zato je izredno pomembna kooperacija med kmeti in kmetijskimi organizacijami.

Na Gorenjskem je na prvem mestu na področju preusmerjanja kmetij občina

Skofja Loka. Preusmerja že okrog 150 kmetij, za kar ima največ zaslug organizirana pospeševalna služba, ki pomeni prelomnico v načinu kmetovskega dela in v odnosu drugih panog do kmetijstva. Za smotrno investiranje v

kmetijstvo je vsekakor pogoj primerna kreditna politika. Loški kmetje so dobili za preusmerjanje svojih kmetij prve kredite 1963. leta. Takih kmetov je bilo takrat 8. Potrebni sredstev pa je bilo vsako leto več in tako je došlo do danes kredite za preusmeritev že okrog 150 kmetij. Samo letos so vložili v loški občini v zasebno kmetijstvo 405 milijonov starih dinarjev. Največji delež pri kreditiranju nosi seveda banka, sledijo pa zadruga in kmetje sami. Pri tem pomagata Gozdno gospodarstvo in občinska skupščina.

Za vsako kmetijo, ki dobi srednjeročni kredit, izdela pospeševalna služba investicijsko-preusmeritveni program. Področna analiza v Loki je med drugim pokazala tudi to, da ima od sedanjih 2200 kmetij možnosti za solidno gospodarsko življenje le 600 do 650 kmetij. —jk

Porušena razmerja

Na začetku leta so nekoliko izboljšani pogoji gospodarjenja povečali zanimanje za razvoj živinoreje. Število pitanih živali za meso in mleko se je povečalo. Razmeroma slab pridelek grobe krme, manjša ponudba koruze in visoka cena le-te ter ostalih močnih krmil pa so vplivali, da se je skladnost med ponudbo in povpraševanjem na kmetijskem trgu porušila. Na trgu z močnimi krmili je zavladal nered. Posledica tega je negotovost v živinoreji, ki ogroža zastavljeni program. Lahko se celo zgodi, da letošnja živinorejska proizvodnja lahko pade pod raven lanske.

Problemi kmetijske proizvodnje zadnjih let kažejo, da kmetijstva ne moremo reševati ločeno, temveč v povezavi s celotnim gospodarstvom. Čeprav so se cene osnovnih kmetijskih proizvodov sredi letošnjega leta pravilno, se splošni pogoji go-

spodarjenja v kmetijstvu niso bistveno spremenili, ker se v tem času razmerje med cenami kmetijskih proizvodov in cenami kmetijskih potrebščin ter industrijskimi izdelki ni izboljšalo, temveč celo porušilo.

V kmetijstvu primanjkuje tudi sredstev za redno kmetijsko proizvodnjo, ki je dolgotrajnejši proces. Primanjkuje denarja za nakup koruze za živinorejo, primanjkuje denarja za odkup sadja, grozdja, vina itd. Zmanjševanje kmetijske proizvodnje spremlja tudi odhajanje strokovnjakov iz panoge in to največkrat zaradi nizkih osebnih dohodkov. S podobnimi problemi se srečujejo tudi zasebni kmetovalci. Znano je, da njihov dohodek dosega le 50 odstotkov povprečnega dohodka na zaposlenega v Sloveniji. To pospešuje zmanjševanje in opuščanje zasebnega kmetijstva.

Gospodarski posegi v kme-

tijstvu bodo morali ostati tudi v prihodnje na sedanjih ravni. Na trgu se pojavljajo monopolistične težnje, ki ustvarjajo navidezno pomanjkanje določenih proizvodov zato, da bi se cene povečale. Pridelovalci še naprej prodajajo svoje pridelke posrednikom po nizkih cenah, le-ti pa zaradi monopolnega položaja po visokih. Zato bo treba z živilskimi rezervami posredovati in uskladiti ponudbo s povpraševanjem ter obenem porušiti sedanja tržišna nesorazmerja. J. Košnjek

Martin Muhič, najboljši traktorist v državi

Na državnem tekmovanju traktoristov v Leskovcu v Srbiji smo dosegli Slovenci izreden uspeh. V plitvem oranju je dosegel prvo mesto traktorist Martin Muhič, ki je zaposlen na kmetijskem poskusnem centru v Jabljah pri Domžalah. Četrto mesto pa je dosegel drugi Slovenec Martin Godler. Zaradi dobre uvrstitve obeh tekmovalcev je slovenska ekipa dosegla prvo mesto in zaradi treh zaporednih zmag osvojila prehodni pokal v trajno last.

Martina Muhiča čaka sedaj svetovno prvenstvo, ki bo v Ameriki. Tja bo odpotoval skupaj z drugouvrščenim Miroljubom Ogrenovičem iz Beograda. Martinu Muhiču in njegovemu sotekmovalcu Miroljubu Ogrenoviču želimo veliko tekmovalne sreče. Ob tem moramo še omeniti, da je Martin Muhič enkrat že zmagal na državnem prvenstvu, in sicer leta 1968. Zato ga lahko štejemo za trenutno najboljšega jugoslovanskega traktorista v plitvem oranju. —jk

Obdelovalne površine se zmanjšujejo

Leta 1965 je bilo v Sloveniji še 290.000 hektarjev njiv in vrtov. Letos pa so se te površine zmanjšale na 274.000 hektarjev. Znano je, da se slovenske njivske površine letno

zmanjšajo za 3000 hektarjev in to predvsem na račun neobdelane zemlje ter vedno večje stanovanjske in industrijske gradnje. —jk

Tudi na Hrvaškem kmečke pokojnine

Pred kratkim so v Zagrebu v odboru hrvaške skupščine za kmetijstvo razpravljali o kmečkem pokojninskem zavarovanju. Kmetje so za ta

predlog, vendar pravijo, da sami ne bodo zmogli vseh stroškov. Kako se bodo odločili v sosednji republiki, še ni znano. —jk

slovenija avto

poslovalnica Kranj,
Cesta JLA 10

NA ZALOGI
vse vrste snežnih verig in folije proti rosenju

Čuvajmo zdravje naše muce

MACJA KUGA

Med kužnimi boleznimi, ki ogrožajo zdravje mačke, je najpomembnejša mačja kuga. Izraz kuga nam pove, da je to hudo nalezljiva bolezen mačk, sicer pa poznamo bolezen tudi pod drugimi nazivi, ki ponazarjajo predvsem bolezenske spremembe obolele živali (panleukopenija, gastroenteritis infectiosus in laryngocenteritis infectiosa). Bolezen se širi na vse mogoče načine in zbole lahko tudi mačke, ki sicer ne pridejo v stik s svojimi vrstniki. Povzročitelj bolezni je virus, ki zdrži dolgo časa na prostem in ga uničimo šele po temeljitem razkuževanju. Bolezen se pojavlja pri nas občasno prek celega leta, toda največ na jesen in zimo.

Mačjo kugo zelo uspešno preprečujemo s pravočasnim cepljenjem zdravih živali. Vakcino (mor. »felidovac« firme Behring, 1 ml) vbrizga živinozdravnik mački pod kožo, ponavadi na desni strani prsi. Živali pridobijo odpornost 14 dni po cepljenju. Odpornost lahko še povečamo, če se jih ponovno cepi 14.—22. dan po prvem cepljenju. Slabšo odpornost tvorijo živali, ki imajo črvesne zajedalce: ob okužbi lahko celo zbole, toda v lažji obliki.

Mačja kuga je bolezen, ki jo razmeroma lahko prepoznamo, vendar pa se utegne včasih zamisliti z zastrupitvijo. Bolezenski znak se pokaže 4—10 dni po okužbi mačke. Starejše živali so odpornejše in redko zbole, če pa zbole, se jim bolezen rada zaplete. Mlade živali dobro prestanejo bolezen in ob pravočasnem zdravljenju tudi hitro; v nekaj dneh se bistveno izboljša njihovo zdravstveno stanje. Bolezenski znaki so najpogostejše povračanje (večinoma vsaki 2 uri), v začetku visoka temperatura, nesposobnost pitja zaradi zatajltive refleksa požiranja, oslabelost, apatičnost in krč. Temperatura po dvigu pade pod normalno vrednost. Obolela žival zbruhna najprej zadnjo zaužito hrano, nato pa le sluz, ki je značilne rumenkaste barve. Po barvi izbruhane sluzi lahko sklepamo tudi, da ne gre za zastrupitev.

Dr. mag. S. Bavdek

Dober obisk nam pomeni nagrado

Vse manj je kulturno-umetniških društev v škofjeloški občini, ki si upajo letno postaviti na oder vsaj eno dramsko delo. Zakaj? Ni več ljudi, ki bi bili še pripravljene delati zastoj. Uspešno delajo le še društva, ki slone na ramah dveh ali treh zanesenjakov. Tako je tudi s KUD Ivan Cankar Sv. Duh-Virmaše. Franc Zontar, tajnik Tinko Dolinar in predsednik Vinko Rožmanc še vedno žive za društvo. Slednji mi je pripovedoval o delu.

»Zakaj sploh še delamo? Tradicija nas drži pokonci. Mladina je že dolgo čutila potrebo po kulturnem udejstvanju. Vendar so bile v našem kraju razmere še posebno težke. Ni bilo šole. Te pa so bile nekdanje središče kulturnega življenja. Tako smo le občasno pripravljali različ-

ne igrice. Vadili in igrali smo v delavnici obrtnika Petra Kajzerja. Leta 1946 smo začeli z gradnjo kulturnega doma in čez dve leti v njem prvič nastopili.»

Od takrat v kulturnem domu pri Sv. Duhu pripravijo vsako leto eno ali dve premieri.

»S temi deli gostujemo po mnogih krajih. Približno petnajst predstav pripravimo vsako leto. Redno obiskujemo Zeleznike, Škofjo Loko, Vodice, Cerklje, Naklo, Gorenjo vas in moj rojstni kraj Vrhniko. Dober obisk na predstavah in aplavz ob spustitvi zastora nam je največja nagrada in plačilo za ves trud. V teh letih smo dobobra spoznali okus gledalcev. Posebno pozornost posvečamo domačim piscem. Uprizarjamo le tragedije in drame, ne

pa burk. Te je težko igrati. V težja dela pa se raje ne spuščamo.»

Pred igranjem dela je vsako leto veliko težav z igralci.

»Lahko smo srečni, da vrzeli zapolnujemo z ljudmi, ki so delali v društvu kmalu po vojni. Sicer pa ni zbiranje igralcev nič drugega kot prosjačenje. Primerjava med nekdanjim veseljem in navdušenjem za igranje in današnjim ima videz dveh bregov.»

V okviru KUD Ivan Cankar deluje tudi pevski zbor.

»Približno trideset članov šteje zbor. Vodi ga poštvalni prof. France Demšar. Po uspešnih nastopih doma so pevci že gostovali pri naših rojakih v zamejstvu. Zelo po gostovanju med našimi rojaki na oni strani meje ima tudi naša dramska skupina.»

Težav pri Sv. Duhu nimajo malo. Kmalu bodo začeli s preurejanjem odra, saj zdajšnji ni več uporaben. Težave so tudi z ogrevanjem. Igralci morajo vaditi v nezakurjeni dvorani. Kljub vsem težavam bodo tudi letos uprizorili vsaj eno delo.

»Jurčičev Domen bo to. Igralce smo že zbrali in v prihodnjih dneh bomo začeli z vadbo. Premiera bo predvidoma v sredini januarja. Iz leta v leto bomo še delali, če bodo le ljudje zato,« je trpko pripomnil Vinko Rožmanc, ki že petindvajset let uspešno vodi delo društva.

J. Govekar

Premalo zanimanja za pedagoški poklic

V škofjeloški občini je v predšolskem varstvu 440 otrok, in sicer v vrtcih v Škofji Loki, Zeleznikih in Zireh. Za njihovo varstvo in vzgojo skrbi 11 vzgojiteljic, 6 učiteljic, 1 medicinska sestra, 1 negovalka in 5 laičnih vzgojiteljic. Pri TIS v Škofji Loki pravijo, da bi potrebovali še vsaj 5 vzgojiteljic in več pomožnega osebja, vendar na razpise o prostih delovnih mestih v vrtcih ni odziva.

Pomanjkanje strokovnega kadra pa ne taré samo vrtece, temveč bo še dolgo tudi problem osnovnih šol. Pouk fizike je le 40-odstotno strokovno zaseden. Podobni so tudi podatki o strokovni zasedenosti matematike. Pri tehničnem pouku pa je stanje še slabše. Kaže, da bo treba še s štipendijami bolj stimulirati študente, ki se bodo usmerili v pedagoške poklice.

Osnovne šole v občini Škofja Loka obiskuje 4205 učenec. Več kot 1000 učencev ima osnovna šola v Škofji Loki, centralne šole z več sto učenci pa so še na Trati pri Škofji Loki, v Zeleznikih, Gorenji vasi in Zireh. Vsaka šola ima tudi več podružničnih šol, vendar pa se resno postavlja vprašanje njihovega obstoja. Ne zato, ker bi imele premalo učencev, temveč ker za te šole ne morejo dobiti učiteljev. Če pa se kdo odloči za poučevanje na hribovski šoli, tam ostane le le-

to ali kvečjemu dve. Vse kaže, da jih bo treba ukiniti in otroke prešolati na centralna šola. Temu pa precej nasprotujejo starši, ki se zlasti upirajo prevozu prvošolčkov v več kilometrov oddaljeno centralno šolo, kamor se že vozijo učenci višjih letnikov.

Po nekaj oddelkov od tega do osmega razreda osnovne šole imajo še šole v Davči, Sorici, Zabrdi in Lenartu. Ker na teh šolah vse razrede poučuje en sam učitelj ali kvečjemu dva, kvaliteta pouka ni taka kot na šolah v mestu. Učenci, ki so končali osnovno šolo v teh krajih, nimajo podlage, da bi lahko nadaljevali šolanje v srednjih šolah, čisto jim dela težave že pouk v poklicnih šolah. Zato so vsa prizadevanja v občini usmerjena v to, da v teh krajih ostanejo le štirirazrednice.

L. B.

Priprave na festival

Člani filmske skupine Odion na Jesenicah se že pripravljajo na festival amaterskega filma, ki bo aprila prihodnje leto na Jesenicah. Pokroviteljstvo nad V. festivalom amaterskega filma je prevzel predsednik skupščine občine Jesenice Franc Zvan. Na festival bodo povabili tudi kinoklube iz drugih držav, ki snemajo filme s planinski tematiko.

D. S.

APZ Tone Tomšič gostuje v Škofji Loki

Jutri zvečer se bo škofjeloškemu občinstvu prvič predstavil akademski pevski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane. Zbor je ob 25-letnici obstoja pripravil več koncertov po različnih slovenskih mestih in med temi so mladi pevci izbrali tudi Škofjo Loko. Zanimivo je, da se je APZ Tone Tomšič kljub kvaliteti le malokrat predstavil poslušalcem zunaj Ljubljane. Za letošnjo sezono pa so si

člani zbora zastavili izjemno obširen program dela. Po številnih koncertih po slovenskih mestih bo zbor nastopil tudi med našimi rojaki v zamejstvu. Pevci APZ Tone Tomšič se že tudi pripravljajo za pot prek velike luže — nastope v ZDA in Kanadi. Jutrišnji koncert je za škofjeločane izjemna prilika, da spoznajo enega najkvalitetnejših vokalnih sestavov pri nas.

—Jg

Vsi naročniki Glasa in tisti, ki postanejo naročniki do konca januarja 1972 dobijo brezplačno

stenski koledar za leto 1972 z 12 barvnimi slikami.

Koledar je skupno darilo Glasa in podjetij: Merkur, Murka, Peko, Kokra, Živila, Špecerija, Iskra, Jelovica, Modna hiša, IBI, Elektro, Creina

»Zlatarstvo na slovenskem Štajerskem«

Občasna razstava Pokrajinskega muzeja iz Maribora »ZLATARSTVO NA SLOVENSKEM ŠTAJERSKEM« gostuje v Narodnem muzeju v Ljubljani od 17. novembra do 12. decembra 1971 v ARKADAH — razstavišču Narodnega muzeja v Ljubljani (Trg revolucije 18). Razstava je posvečena 120-letnici muzejstva na Slovenskem.

Razstavo je strokovno pripravila kustosinja Pokrajinskega muzeja prof. Marjeta Setinčeva, ki je tudi avtorica izredno zanimivega in gledano z vidika strokovnjaka — tehtnega kataloga.

Posebno vrednost daje razstavi dejstvo, da je vse gradivo predstavljeno v originalu, kar pomeni, da je razstavljenih 167 posebej za to prireditve restavriranih in konserviranih zlatarskih izdelkov mašnih kelihov, ciborijev, monštranc, relikviarjev in drugih liturgičnih predmetov ter svečnikov, nakita, okrasne in namizne posode, pribora in pod., ki po času svojega nastanka in slogovnih značilnosti nazorno ilustrirajo raven in razvoj zlatarske

obrtni in rabe tovrstnih stvaritev v območju slovenske Štajerske od gotike (15. stol.) do današnjih dni.

Se posebej moramo ob tem poudariti izredno kakovost in nenadejano množino predstavljenega gradiva, pojav, na katerega nas prav ta razstava — ob naši dosedanji vednosti o rekvizicijah zlahtnih kovin v turskih in francoskih vojnah in ob primerjavi s skupnim številom še ohranjenih zlatarskih izdelkov v drugih slovenskih pokrajinah — opozarja in ki nas preseneča.

Gradivo za razstavo je prispevalo 77 lastnikov, kar terja za organizatorja (Pokrajinski muzej) posebno priznanje, razstavi sami pa daje pečat enkratnosti. Prav zato se je Narodni svet potrudil, da z uvidno pomočjo sponzorjev (Izvršnega sveta SRS, Republiške kulturne skupnosti, Sveta za kulturo pri Mestnem svetu Ljubljana, zavarovalnice Sava PE Ljubljana, Ljubljanske banke, podjetja Slovenijales, tovarne zdravil Krka in podjetja Volan) omogoči presenta-

cijo te strokovno in muzeološko izredno uspele razstave v Ljubljani.

Razstava bo odprta vsak dan od 10. do 20. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure, na dan republike, 29. novembra, pa bo zaprta! Vstopnina: za odrasle 3 din, za študente, vojakke 1 din.

Posoda, del čajne garniture (srebro, mojster J. Halter, Duna, okrog 1.1792)

Podjetje za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kranj

delovna skupnost Podjetja za
stanovanjsko in komunalno
gospodarstvo Kranj

čestita

vsem hišnim setom, delovnim in družbenim organi-
zacijam, in poslovnim sodelavcem in vsem občanom
za dan republike

Servisno podjetje Kranj

Tavčarjeva 45
telefon 21-282

čestita k prazniku svojim po-
slovnim prijateljem in potro-
šnikom

Se naprej se priporoča za sodelovanje z vsemi svo-
jimi dejavnostmi: zidarska, mizarska, vodovodna in
instalaterska, kleparska, krovška, ključavničarska,
pleskarska, električarska in pečarska.
Gospodinjiski biro; šivanje oblačil po meri in pobi-
ranje zank.

Ključavničarstvo Radovljica

čestita
vsem delovnim ljudem in po-
slovnim prijateljem

za praznik republike —
29. november

in se priporoča s svojimi
storitvami

Kmetijsko živilski kombinat Kranj

z obrati:

Oljarica, Mlekarna, Klavnica, Kmetijstvo,
KZ Radovljica in Komercialni servis

čestita k prazniku
svojim poslovnim prijateljem
in potrošnikom

Slaščičarna — Kavarna Kranj

s poslovalnicami v Kranju:
Prešernova 18
Cankarjeva 1
Cesta JLA 10

POSEBNO PRIPOROČA POSLOVALNICO
V TRZICU, TRG SVOBODE 18,
kjer sprejema tudi naročila po želji za izdelavo po-
sebnih vrst tort.

Čestita vsem cenjenim
potrošnikom
in poslovnim prijateljem
za praznik republike

Tovarna usnja Kamnik

delovni kolektiv česti-
ta vsem svojim poslov-
nim prijateljem in
občanom za dan re-
publike

65 Miha Klinar

Aprilsko sporočilo 1941

Predigra

ZA NAPAD NA SOSEDE
POTREBUJES OLJE, ROPAR.
A MI BIVAMO OB CESTI,
KI K OLJU PELJE

(Bertolt Brecht, Bericht der Serben)

Potem je prišlo do srečanja med Hitlerjem in profesorjem Carlom Burckhardtom, komisarjem Društva narodov. Hitler ga je sam poklical v Obersalzberg prav v trenutku, ko se je

PROFESOR BURCKHARDT

mudil v Gdanku. Tja je Hitler provokativno poslal svoje zasebno letalo, da bi profesor ne izgubljal časa. Profesor Burckhardt je morda pričakoval, da bo Hitler razpravljal z njim, kako bi ohranili v naraščajoči vojni napetosti mir, moral pa je slišati iz Hitlerjevih ust vse kaj drugega. Hitler je grozil Poljakom, da jih bo 'utopil v krvi', če ne bodo spremenili svoje politike do njegovih zahtev po Gdanku ali si ga celo skušali polastiti:

»Vsak najmanjši polzkus Poljakov bom razbil. Kakor blisk bom udaril nadnje s svojim močnim orožjem, o katerem se jim niti ne sanja.«

Ko ga je profesor Burckhardt opozoril, da bi to izzvalo novo svetovno vojno, mu je Hitler odgovoril, da ne bo 'vodil vojne, kakor jo je Viljem II, ki je vselej imel pomisleke poslati v boj svoje vojne sile'. HITLER ne bo pomišljal in SE BO BORIL DO POSLEDNJEGA SVOJEGA VOJAKA. Prav tako je pred Burckhardtom poveljeval moč in udarno silo nemške vojske, njeno ogromno premoč nad vojsko zahodnih velesil, napoved pa je le prešel na svojo 'marčno ponudbo Poljski' in rekel, da so 'Nemci nad Poljsko nesramnostjo zaprepaščeni, vendar bi se lahko še vedno našla zadovoljiva rešitev, če bi Poljaki pustili Gdansk pri miru in če bi ne počeli nasilja nad nemško manjšino na Poljskem'. Krivdo je valil na Poljake, čeprav je ves svet že vedel, da je krivec za ves zaplet in zaostritev položaja v Evropi Hitler, ki je hotel postati

OSVAJALEC STARE GERMANSEK POTI NA VZHOD

kar priča, da Hitler ni hotel miru, marveč vojno, pa tudi to, da si nenapadalne pogodbe s Sovjetsko zvezo, če bo do sklenitve prišlo, ni resno želel in da jo bo nekega dne prelomil. Da je nacistična Nemčija želela vojno in ne, mirne rešitve vprašanja Gdanska in koridorja, nam je ohranil italijanski zunanji minister grof CIANO v svojem dnevniku.

Ciano je 10. avgusta 1939 odpotoval v Nemčijo, kjer se je sestal z Ribbentropom, 11. in 12. avgusta pa s Hitlerjem. Pred odhodom se je pogovarjal z Mussolinijem, ki si v tem trenutku ni želel spopada s Poljsko, ker bi ta spopad sprožil svetovno vojno, ta pa bi 'pomenila katastrofo za vse', kakor je zapisal Ciano. Mussoliniju bi bil bolj pri srcu kak 'drugi München' — sklic mednarodne konference, ki bi rešila poljsko vprašanje na »češki« način. To je Ciano predlagal tudi Ribbentropu, ta pa je to misel zavračal, češ da bi dišala preveč po 'spravljivosti'. Zato ga je Ciano vprašal naravnost, kaj pravzaprav Nemci v sedanjem trenutku hočejo: »Koridor ali Gdansk?« Ribbentrop ga je samo hladno in ostro pogledal, nato pa odkrito povedal:

WIR WOLLEN DEN KRIEG — HOCEMO VOJNO

12. in 13. avgusta 1939 je Ciano to nemško željo spoznal tudi v pogovoru s Hitlerjem v Obersalzbergu. Hitler je ure in ure govoril o strategiji in uresničitvi svojih vojnih načrtov proti Poljski.

To pa bi Mussoliniju povzročilo zopet težke ure. Italija bi bila na svetovni spopad pripravljena šele leta 1942.

To je Ciano omenil tudi Hitlerju ter mu dal tako vedeti, da se Italija, če bo Hitler napadel Poljsko, ne bo še mogla pridružiti Nemčiji kot

aktivna vojna zaveznica. Hitlerja je celo svaril, čeprav indirektno, ko je izrazil pomislek in bojazn, da nemška vojna s Poljsko ne bo ostala lokalizirana in da bo že ob izbruhu prerasla v splošno evropsko vojno. Hitler je bil vsaj po Cianovem zapisu drugačnega mnenja:

»Osebnost sem kot skala trdno prepričan, da se bodo zahodne demokracije konec koncev premislile in si ne bodo upale raznetiti kake splošne vojne.«

Ciano je izrazil Mussolinijevo željo (v skladu z Mussolinijevimi vojnimi pripravami, ki so se zavleklo), da bi obe velesili Osi kazali videz miroljubne politike in vnovič ponovil Mussolinijev predlog o sklicanju mednarodne konference, vendar je dosegel samo to, da so po njegovem sestanku s Hitlerjem in Ribbentropom izoblikovali

'MIROLJUBNI' KOMUNIKE

o 'miroljubni gesti Nemčije in Italije', ki je — tako je formuliral Ciano — 'nudila zahodnim silam častni izhod' iz sedanje situacije. Namen takega komunikacija je bil jasen: Poljska naj bi v doglednem času postala osamljena in potem izročena na milost in nemilost Hitlerjevi volji.

Toda Hitler je kljub 'miroljubnem' komunikaciju mislil drugače. Z napadom na Poljsko ni hotel odlašati, če je hotel z naglim prodorom tankov in motoriziranih enot že v prvem naskoku zadati Poljski smrtni udarec in z naglo zmago pognati strah v kosti zahodnim politikom in generalom. Za tak prodor pa je moral računati tudi z vremenskimi razmerami; doseči bi ga moral še pred jesenskim deževjem in blatom, ki bi oviralo nagel prodor oklepnih in drugih motoriziranih enot, še bolj pa letalske operacije, na katere so nemški generali gradili svojo novo strategijo in zato že zdavnaj ustvarili najboljše vojno letalstvo na svetu. Njihovi messerschmidti so leteli okrog 900 km hitrosti na uro in so bili v tistem času daleč najhitrejši lovski letala na svetu. Zato Hitler ni hotel čakati. Menil je, da bo vprašanje Gdanska tako ali tako do konca avgusta rešeno, pri naslednji novi 'poljski provokaciji', kakor se je izrazil in zamolčal, da bo za tako 'poljsko provokacijo' poskrbel sam, pa bo napadel Poljsko najkasneje v roku osemindesetih ur.

Ko ga je Ciano vprašal, kdaj bi mogel napočiti trenutke za akcijo proti Poljski, je Hitler odgovoril, da pod sedanjimi pogoji lahko pričakuje akcijo 'proti Poljski v slehernem trenutku'. Nagel pohod proti Poljski je po Hitlerjevo bilo najboljšo sredstvo za odvrnitev zahodnih sil od napada na sile Osi, bil pa je prepričan, da bo do obračuna z njimi prej ali slej prišlo in to 'neizbežno', kajti 'Italija in Nemčija ne moreta v sedanjem svetu enostavno več eksistirati zaradi pomanjkanja življenjskega prostora'.

'ŽIVLJENJSKI PROSTOR'

ki ga je Hitler vedno češče terjal za Nemce, je bil dobro psihološko sredstvo, ki je prebujalo v poprečnem Nemcu občutje 'ogroženosti' in 'potrebo po pridobitvi življenjskega prostora' na račun sosednjih, predvsem vzhodnih dežel. Nacistični propagandisti so ga izrabili ne samo v vojno hujskaške namene proti drugim državam, marveč tudi kot sredstvo za pripravo Nemcev na vojno in za utrjevanje njihove miselnosti, da je vojna neizbežna in nujna ter da se je treba za dosego nemškega 'življenjskega prostora' boriti 'na življenje in smrt'. To naj bi po Hitlerjevem nasvetu prišlo tudi Italijanom v meso in kri, saj je vsaj za sedaj proglašal Italijo kot 'silo, ki ima pravico do prevlade v Sredozemlju', zase pa je terjal samo 'stare germanske poti proti vzhodu'.

Tako polaskan se Ciano ni več protivil Hitlerjevimi načrtom in ni več izražal pomislekov, marveč se je čutil dolžnega, da Hitlerjevo haskanje je poplača s svojim obudovanjem do Führerja 'na temelju dolgoletnih izkušenj, ki so dokazale in še dokazujejo, da ima Führer vselej prav', Hitler pa je nato zapel še slavošpev sebi in Mussoliniju: »Osebnost sem srečen, da živim v času, ko poleg mene živi še drug velik in en-

kratno državnik, ki ga potrjuje zgodovina.« Tako se je končalo to srečanje. Ko se je Ciano vrnil v Rim, ga je navdalo drugačno občutje: »Vsega skupaj imam dovolj — Nemcev, njihovega Führerja in načina njihovega ravnanja. Lagali so nam in nas prevarali...«

Ciano se je zavedal podrejenosti. Tudi Mussolini je bil zbežan in se čutil manjvrednega pred Hitlerjem. Razmišljal je, da bi zavzel drugačen odnos do Nemcev in vnovič v svetovni politiki uveljavil svojo osebnost, a je čutil, da ni več mogoče in da bo moral še naprej v Hitlerjevem orkestru igrati drugo violino. Hitler si prve violine ne bo več pustil iztrgati iz rok, ker je bil prvi violinist in dirigent hkrati. Tega se je Mussolini zavedel obenem pa ga je obšel strah pred Hitlerjem. Bal se je 'Hitlerjeve jeze', kakor je o tem 18. avgusta 1939 zapisal v svoj Dnevnik Ciano: »Duce še vedno računa na možnost, da zahodne demokracije ne bodo korakale in da bodo Nemci napravili z majhnimi stroški dobro kupčijo. V tej kupčiji hoče imeti tudi svoj delež. Toda tudi strah ga je, da bi si nakopal Hitlerjevo jezo.«

To so bili dnevi, ko je nad svetom visel

DAMOKLEJEV MEC

nove svetovne vojne. Tisti, ki so že doživljali prvo svetovno vojno, so menili, da vojna pride 'kar čez noč', kakor je prišla prva. Preprost človek nikoli ne ve, kdaj ga bo udarila, saj o vojni in miru odločajo drugi, ki jim ni treba zemljevidih ali od daleč z daljnogledi opazujejo razbijanje topništva po črtah pehote, tega najbolj nesrečnega in bednega vojaškega rodu, ki nosi najtežje in najbolj krvavo breme vojne.

Tako so čutili prav preživeli infanteristi iz prve svetovne vojne pa tudi drugi ljudje, a so vseeno upali, da take vojne, kakršna je bila prva, nikoli več ne bo. Upali najbrž samo zato, da bi odvrnili od sebe strah pred vojno, ki je preživeli iz prve svetovne vojne niso mogli pozabiti.

Kaj smo mislili mi — rod, rojen v prvih letih po prvi svetovni vojni? Ob českoslovaški krivi smo se javljali v prostovoljce, zdaj pa, ko se trkala na vrata resnična vojna, smo upali, da je ne bo. Upali prav tako naivno kakor drugi preprosti ljudje, da bi odvrnili od sebe strah pred njo, ki pa je bil včasih manjši kakor na primer strah pred šolo oziroma pred strognimi in pedantnimi profesorji, ki smo se jih bali bolj kakor vojne, ker je nismo poznali.

Kako daleč smo vselej preprosti ljudje od tistega, kar v resnici pletejo tisti, ki zapletajo in se igrajo z usodo človeštva

ZA ZAPRTIMI VRATI SVETOVNE DIPLOMACIJE,

ki ima za največjo sposobnost in modrost in igranje drug drugega po merilu: Kdo koga bolj in na bolj prikrit in zvit način prinese, okrog ter pozanje korist zase — po merilu torej, po katerem se ravna vladajoči razred sleherni izkoriščevalske družbe na vseh področjih svojega delovanja. Ljudje ne pravimo zaman najbolj pretkanemu kolotu: »Ta pa je diplomat!« in ga marsikdaj celo občudujemo, ker si upa to, kar si človek z moralnimi 'predisodki' ne bi nikoli upal.

Toda pustimo 'naivna' razmišljanja ob strani in se držimo zgodovinskih dogodkov, ki so posegali v tistih časih pred dvaindesetimi leti v usodo človeštva, ljudstev, pa tudi posameznikov, ki marsikdaj vse preveč behavo in samo zavestno mislimo, da je posameznik svet rase in 'sam svoje sreče kovač'.

Ta naivnost 'individualistov', 'svobodnih osebosti' in tako naprej se marsikdaj pokaže v vsej bedi človeški domisljivosti kot bedna fraza, človek pa rad ali nerad spozna, da je le malo silnic njegove usode v njem samem in da so glavne silnice njegove usode izven njegovih moči v rokah drugih ljudi, ne samo ljudi v okolju, v katerem živi, marveč še mnogo bolj v rokah ljudi, kakršni so državniki, ki merijo usodo človeštva, ljudstvom, posamezniku.

KOMPAS JUGOSLAVIJA

čestita vsem delovnim ljudem
Gorenjske za dan republike
in jim želi prijetno praznovanje

Vse turistične in gostinske storitve vam nudijo in priporočajo poslovalnice:
Bled, Jesenice, Garni hotel Bled, restavracija in poslovalnica Korensko sedlo, restavracija, poslovalnica, hotel Ljubelj in žičnica, motel Kranjska gora, hotel Stane Zagar Bohinj

Združeno podjetje slovenske železarne

ŽELEZARNA JESENICE

Vsem delovnim ljudem,
poslovnim partnerjem in odjemalcem

čestita za dan republike

in jim želi še nadalje
veliko delovnih uspehov

Kolektiv podjetja

Vodovod Jesenice

čestita vsem odjemalcem vode in
plina
in drugim poslovnim prijateljem
za dan republike

„Inter.europa“

Koper

filiala Jesenice

Filiala Kranj

čestitajo

vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem in
priporočajo svoje storitve

Kemična tovarna Podnart

Specializirana tovarna za galvaniko, pasfatiranje in
barvanje. V tovarni dobite brezplačne nasvete in na-
vodila. Servisna služba je vsem na voljo.

Kolektiv tovarne
čestita

vsem delovnim ljudem in
poslovnim prijateljem in
jim želi prijetno
praznovanje

Mesarsko podjetje Tržič

se priporoča cenjenim odjemalcem tudi v bodoče
s svojimi kvalitetnimi izdelki in prvovrstnim svežim
mesom vseh vrst po konkurenčnih cenah. V naših
poslovalnicah v Tržiču in Kranju boste solidno po-
streženi.

Vsem delovnim ljudem
kolektiv podjetja
čestita za dan republike

Pozno zvečer, ko se je na hodnikih že vse pomirilo, so se vrata potihoma odprla. Bernard in Aleš sta napol bedela, napol dremala, zato ju je pridružen ropot zlahka prebudil. Aleš je že čakal, da ga bodo odvedli, toda preden se je dobro zavedel, je v soju svetlobe, ki jo je skozi priprta vrata metala v celico luč s hodnika, videl stražarja, ki je vstopil sam. Njegov obraz je kazal starejšega, prijaznega možaka. Približal se je Bernardu. Je torej prišel le ponj?

Tedaj se je brez besed sklonil k Bernardu, ki mu je pomolil vkleknjene roke. Policist je z neko pripravo popustil okovje, da je Bernard izvlekel otrpli roki. Poskusil jih je takoj vtakniti nazaj, in oba s stražarjem sta bila videti zadovoljna. Pokimala sta si, nato je v Bernardove roke spustil še nekaj cigaret. Ko se je zravnil, je namignil še proti Alešu.

Takoj nato je hitro in trdo odšel ter med vrati ostro revsnil:

— Spet nas vznemirjaš sredi noči! Tega ne poskušaj več. Drugič ti jih bom naložil s pasom!

Medtem so bila vrata že zaklenjena. To je bilo za Aleša nekaj nezasišanelega! Strmel je v Bernardove proste roke in ni vedel, kaj naj vse to pomeni. Spet prevara, igra, laži. Komu naj še zaupa? Alešev obraz se je spacificil v novi bolečini.

Bernard pa je ostal miren, dosti mirnejši kakor prej, le da je vmes migal s prsti in prebiral roke v zapestjih. Pri rešetki, kjer je bilo

— Da ne verjameš nikomur več, imaš prav. Toda ali nisi videl, kaj je tvegala stražar s tem dejanjem? Saj tega vendar ni storil po službeni dolžnosti, temveč na svojo roko! Policist sredi brloga, vedno na očeh, nacistični hlapec, pa je tvegala! Kaj meniš?

Aleš je poslušal. Verjetno, prepričljivo ali ne, moral je zvedeti vse.

Bernard se je primaknil bliže in mu začel zadržano pripovedovati:

— Ni čudno, da si se prestrašil, saj si nisi mogel misliti, da so tudi tu ljudje v uniformah, ki niso poživljeni hitlerjevci. Če je možakar tvegala, da mi je olajšal zapor, je storil veliko. To je znamenje, da zaupa tudi tebi, da že ve, kdo si. S tem daje duška svojemu nasprotovanju temu, kar počenjajo tu nacisti. Tudi on jim hočeš nočeš mora služiti. Kako so tudi taki prišli v to nasilniško gnezdo, je težko uganiti, lahko dobijo surovežev, kolikor hočejo.

Zame vedo tu že vsi, dobri in slabi gestapovci in policisti. In če s takim dejanjem pritrjuje našemu uporu, sebi pa manjša krivdo, tega ni težko razumeti, saj si veliko bral. Da ne boš tako nesrečen, me poslušaj do konca, kaj vse sem že doživel te tri tedne. Sprašujejo me na razne načine, uporabljajo vseh vrst znanosti, delajo se sladki, pa spet podivjajo. A po vseh naporih in spraševanjih vem le toliko, da sem Bernard! Nič drugega: Bernard! Izgubil sem spomin! O vsem in za vse. Tudi zase. Od prvega udarca, ki sem ga dobil po glavi! Izgubil se je kakor voda v

o Bernardu, ne o kom drugem! Samo na svoje občutke se je lahko zanašal in jih povezoval z dejanji in dogodki. Stari dvomi so se umikali in odstopili mesto novim. Saj je vedel, da vsi v nemške uniforme oblečeni vojaki, policisti in drugi, ne morejo biti za Hitlerja, ne morejo biti zagriženi pripadniki nacizma, vendar je vedel tudi to, in se po tem raynal, da vsak ubit posameznik zmanjšuje njihovo moč. Obnavljal je Bernardovo pripoved in se čudil, da njegov obraz še ni bil zdelan od udarca.

— Kako to, je nadaljeval pogovor Aleš, — da imaš še celo glavo? In tudi ude so ti pustili neškodovane?

Iz teh besed je še vedno zvenelo nezaupanje. Bernard zaradi tega ni bil užaljen. Pričakoval je, da ga bo Aleš vprašal tudi kaj takega. Bred besed se je obrnil tako, da je svetloba, kolikor je je prihajala v celico, padala na njegov hrbet. Tedaj je odpasal hlače, izza njih potegnili strajke in rekel:

— Pogledj in presodil! Bernardov hrbet je bil na drobno presekan z udarci pasjih bičev. Teško bi našel zdrav košček kože.

Aleš je suho pogoltnil... Medtem ko si je Bernard popravljaj obleko je pošajneval:

— Obraz raje puste nedotaknjen, da ljudje ne bi vedeli o mučenju, kajti vodijo me po raznih krajih!

Aleš je bil spet videti .began. Misli so ga hote speljale k Filipu, k njegovim ranam in obrezani. Kako je potem? Je vse to res, ali je vmes kaj drugega?

Sodba o Filipu, ki se mu je nazadnje prikazal zdrav, se je spet omajala. Kaj hočejo s tem? niki, ki jih tako zbite zapirajo z njim? Da bi odstranili vse pregaje, je vprašal Bernarda:

— Zdaj še manj razumem, zakaj so naju skupaj? Prav naju? In takoj za onim!

— To bi rad vedel tudi jaz. Sicer pa veva, kaj hočejo od naju. Vse drugo se bo še pokazalo, ko se bo spet zavrtelo gestapovsko kolesje!

Razmišljanje o Bernardu pa Alešu še vedno ni dalo miru. Rekel je, da je bil izdan, tudi on. Govorica ni zvenela gorenjsko. Se najbolj je bila podobna ljubljanski, pa tudi ne popolnoma. To ga je mučilo tako dolgo, da je radovednost nastil z vprašanjem:

— Kako, kdaj pa so tebe zaprli?

Mislil je da mu bo Bernard odgovoril neločno in počasi, vendar se je zmotil.

— Med spanjem. Na postelji! je rekel Bernard preprosto.

Bernardova še vedno čedna obleka, naravnost po meri, mu je tudi že vseskozi vzbujala radovednost. Če je prej govoril resenico, da je prejel gestapovci samo Bernard, potem mu je niso mogli poslati od zunaj. Sicer pa so med spanjem lahko prišli kogarkoli, ali pa je tako lahko rekel.

— Kako na postelji? Doma ali drugod? Bernardu se ni zdelo potrebno, da bi pojasnjeval še to, ker pa je vedel, kaj Aleš hoče, mu je ustregel.

— V tuji hiši. Izdan. Kako je potekalo, pa ni vedel. Se nič. Ko sem se zbudil, so me že imeli. Kaj več o tem si prihraniva za drugič, če bo neslo tako!

So torej v njem podobna vprašanja, kakor so njegova, pa se zaradi tega ne peklj tako. On. Če pa se, tega ne kaže. O tem, kako so ga dobili, še nič ne ve, naj to pomeni, da bo se poskušal izvedeti? Gotovo. Mu je to povedal, da bi ga poučil in pomiril?

Aleš je zdaj čutil v njem še večjega človeka kakor sprva. Karkoli je Bernard storil, kar je povedal, iz vsega je dihal nekakšen mir, vost in obvladnanje čustev, kar je začelo prebiti tudi nanj. Ta ugotovitev ga je spet zbegala tako, da ni vedel, kako bi si to razlagal.

— Zdaj še manj razumem, zakaj so naju vsaki nili skupaj?

Polagoma sta utihnili in pogreznjena vsak v svoje bolečine in razmišljanje rahlo zadržano. Kazalo je, da se je Bernardu to posrečilo tudi Alešu pa bolečine in razburjenost niso prinesle pravega počitka.

Neprenehoma mu je po glavi kljuvalo vprašanje o izdajalcu. In to kljub Bernardovemu meru. Vsiljeval pa se mu je vedno le Filip.

ivan jan • mrtvi ne lažejo 23

včasih čutiti pogleda stražarjev, so prihajali v celico medli pramenčki luči, ki so bile pritrjene v hodniku smrti, kakor so ga imenovali. In v tej medli svetlobi je Bernard bolj čutil kakor videl, kaj se zdaj dogaja v Alešu. Vedel je, kako Aleša krotoviči nenadno odkrije, kako ga razjedata strah in prepadenost.

Aleš je v krčeviti notranji stiski zastokal.

Zdaj se je Bernardu, ki ga je nalašč pustil nekaj časa v novi vznemirjenosti, zdelo primereno, da ga je vprašal:

— Te je prizadelo? Te moti, ker ni vse tako, kot je videti?

Aleš ni vedel ali se mu zdaj še roga, kajti vanj se je poleg vseh drugih zajedla že nova bolečina. Molčal je, v sebi pa je čutil divjanje, da mu je iz grla uhajalo slabo zadrževano grganje.

Bernard je opazoval Alešev podpluti obraz, ki je bil v medlem siju pepelnato siv, mrtvaški. Imel je zaprte oči, ličnice pa so mu drgetale.

Se enkrat ga je ogovoril, kajti fant se mu je zasmilil, hkrati pa ga je njegova silovitost pričala, da mu lahko zaupa.

— Tudi kaj takega te ne sme preveč motiti. Ne vznemirjaj se!

Toda Aleš ni mogel odgovoriti. Najraje bi se pognal vanj. To bi bila zanj v tem trenutku edina sprostitev. Vendar je bil za kaj takega preveč zbeگان. Tej skrivnosti ni bil kos. Rad bi spregovoril, zavpil, a ni mogel. Se bolj se je pogreznil in zakrknil vase in se skušal spomniti, kaj vse mu je pripovedoval. Bernard zdaj ni več sili vanj. Čakal je, da se bo oglašil sam.

Aleš se je čez čas prisilil k treznejšemu premisleku. Nenadoma je spregovoril tiho, obtožujoče, kot bi bil jezen sam nase:

— Posvaril si me, a sem naivnež kar govoril. Kako lahko je bilo!

Bernard se mu je razumevajoče nasmehnil: — Sam si rekel, da vedo skoraj vse. Saj mi nisi povedal nič novega.

— In kako neumno sem ti zaupal! Zdaj se bodo še norčevali iz mene, hudčič!

— To te moti? Je še bezal Bernard.

— Ne samo to. Prevaral si me! Govoril!

— Prevaral. S čim? Da tako lepo delajo z menoj, kaj?

— Mar to kar sem videl, ni dovolj? Je treba dodati še kaj?

— Eh, fant, nisi opazil vsega. Preveč so te že zdelali.

— Le kaj naj bi še moral?

puščavskem pesku. Razumeš! Tega tudi tebi ne bi smel pripovedovati, a vsak človek ima slabosti. In če je to slabost, mi ni žal. Drugega ti ne bom pripovedoval, vedi pa, da moj spomin ne sme oživeti! Vidiš, in tako sem že dolgo po različnih bunkerjih. Vlačijo me sem in tja, da bi se česa spomnil. Nič ne vem, kaj šušljajo o meni gestapovci in stražarji, to skušam brati iz njihovih pogledov. In ne morem reči, da so sovražni. Prej kaj drugega. Sam si videl ravnokar. To ni bilo prvič. Pridobil sem si naklonjenost, zaupanje, kajti medsebojno nadzorstvo je tu vpeljano z vso natančnostjo. Kljub temu so se pokazale razpoke. In kadarkoli v tem času stražari ta možak, pride in stori kakor nocoj. Zame vedno vedo, kje sem zaprt. Izkazujejo mi izredno »čast«, ki si je zdaj deležen tudi ti.

Kakšna pozornost! Nikoli pa me ne pozabi tudi ozmerjati. Slišal si kako. Za primer, če bi ga kdo opazoval in prisluškoval. Zjutraj zarana, ko je spet na vrsti, pa spet pride in me okuje. Po predpisih. Boš videl. Prišel bo in se jezil, da imajo z menoj toliko sitnosti... Kdo ve, kako je živel dokler ni bilo vojske, pomembno pa je, da taki kmalu zvedo, komu lahko zaupajo in komu ne. Kdo je pravi in kdo ni. In če tako zaupajo tudi tebi, si zmagal. Bodi prepričan, da o tebi zdaj potihoma vsi govorijo. Zdaj ni več tako pomembno, kdaj boš, in če boš moral umreti, zdaj tvoje junaštvo prav gotovo ni več notranja skrivnost. To pa tudi nad izdajalca kliče večjo in hitrejšo kazen. Pokazal se bo, boš videl, in naši ga bodo dobili! Dokler boš živ, tudi zate posledje ne bo slabše. Priznati je treba, da tudi tu znajo spoštovati pogum, kadar je izreden. Sprva jih jezi, potem jih premagaš. No, o tem ti ne bi govoril... kajti ne smeva si lagati, kaj lahko pričakujeva.

In kaj, misliš, tvega ta, ki prihaja k meni? Če bi odkrili kaj takega, bi gestapo imel to za hujši upor, kakor je najin. V njihovih vrstah! Podobno sem doživel že v zaporih kraljeve Jugoslavije.

Sicer je pa nemogoče, da so prav vsi v uniformah za Hitlerja in za tako nasilje. Tega ne smemo pozabiti! Jih je pač vpregel nevarni zločinski mehanizem!

Toliko in tako Bernard še ni govoril, odkar je bil v zaporih. Zdaj se je sprostil in povedal več, kot je hotel. A tudi to je bilo za Aleša zdravilo. Prva sodba o Bernardu torej ni bila zmotna. Sedel je že v jugoslovanskih zaporih!

Se potem tudi o Filipu ne moti? je pomislil takoj nato. Vendar dokazov ni mogel najti. Ne

Milijonti potnik na brniškem letališču

V ponedeljek zvečer je bila v pristaniški stavbi na brniškem letališču prisrčna slovesnost. Prag pristaniške stavbe je prestopil milijonti potnik! To je bilo ob 18.40, ko je pristalo redno letalo Inex-adria avioprometa, ki leti na redni liniji Beograd - Ljubljana. Posebna komisija je ugotovila, da je milijonti potnik na brniškem letališču ANČKA STRAJNAR, knjižničarka in univerzitetni knjižničar v Ljubljani. Potnik pred njo je bila rentgenski tehnik iz Avstrije LORE BEAR, potnik, ki pa je prestopil prag letališke stavbe za Strajnarjevo, pa je bil RUDI BREGAR, politolog iz Ljubljane, sicer predsednik ljubljanskih sindikatov.

Letališko restavracijo so napolnili vsi potniki letala, v katerem je bila slavjenka, številni gostje, med katerimi je bil predsednik kranjske občine Slavko Zalokar, ter mnogi člani letališkega kolektiva. Zbranim je spregovoril predsednik delavskega sveta letališča Vinko Golobovič. Dejal je, da je na tem letališču pristalo 25. decembra 1963. leta prvo letalo. To je bil DC-6, last Adriaavioprometa. Ze prvo leto je šlo skozi brniško letališko stavbo 80.000 potnikov, čez štiri leta pa se je promet več kot podvojil. Leta 1968 je brniško

podjetje že lahko prevzelo tudi letališče v Pulju. Prek obeh letališč je šlo letos že skoraj pol milijona potnikov! Predsednik delavskega sveta je tudi povedal, da so v pičlih osmih letih pristala na Brniku letala 30 letalskih družb. V prihodnjem letu ima letališče v načrtu nove redne zračne linije. Lahko bomo poleteli v Zürich, Amsterdam, London, Berlin in na počitnice v Dubrovnik, Zadar, Split, Pulo itd. Posebna pridobitev je tudi uvedba prve mednarodne tovarne letalske linije v Jugoslaviji na liniji Ljubljana - Frankfurt. Slovenija se na ta način še bolj povezuje s svetom.

Ančki Strajnarjevi je nato izročil kot nagrado prenosni televizor, vsi trije slavljenci pa so dobili še praktične nagrade Gorenja, Dalmacija vina in podjetja Letališče Ljubljana-Pulj.

S težavo smo se preinili do milijonte potnice Ančke Strajnarjeve in jo prosili za krajši razgovor. Presrečna in malce zmehčana nam je pripovedovala:

»Sem članica centralnega sveta zveze sindikatov Jugoslavije in sem bila v Beogradu na seji, na kateri smo razpravljali o petletnem razvoju Jugoslavije. Ze dve leti se vozim v Beograd z letalom, in to z domačo firmo Adria-

avioprometom. Navadila sem se nanjo, razen tega je letalo najboljši, najhitrejši in najudobnejši način prevoza. Čas je danes dragocen, posebno zame, ki imam družino.»

Ali ste pričakovali, da boste milijonta potnica?

»Se daleč ne. 15 minut pred pristankom so nam povedali da je med nami slavjenec. Z Bregarjem sva se šalila, češ, kaj če bo kdo med nama milijonti potnik. No vidite, srečo sva imela oba.»

Kadar potujete z letalom, pomislite kdaj na možnost nesreče?

»Vožnje z letalom se ne bojim. Dva dni po velikih letalski nesreči na Krku sem se peljala z letalom na sejem v Beograd. Na katastrofo še pomislila nisem.»

Milijonti potnici čestitamo tudi mi z željo, da bi v oben trenutek na Brniku kaj kmalu doživeli ob prihodu dvomilijontega potnika!

J. Košojek

Nagrajeni potniki na Brniku. Stojijo od leve proti desni: Ančka Strajnar, Rudi Bregar in Avstrijka Lore Bear. — Foto: F. Perdan

Življenje in delo na hribovskih kmetijah (19)

Če zemlja ni pokrita, ne bo spočita

Novembra, ko so vsi pridelki že pospravljeni in so polne tudi stelnice, se kmet lahko že malo oddahne. Tedaj mu ni treba več tako zaskrbljeno gledati v oblake, ampak čaka le še na sneg, ki omogoči lažji prevoz gnoja, drv, in tudi peska, ki ga morajo pripraviti vsako zimo za posipanje poljskih in vaških potov. Hribovski kmet mora za svoja pota skrbeti sam, tudi sneg do ravnine preorjejo sami. Nekaj peska mora biti na zalogi pri vsaki domačiji za obnovo in popravilo gospodarskih posloplj. Zato se snega vselej razveselijo. Tudi za ozimino je nujno potreben, saj velja pravilo: če zemlja ni pokrita, ne bo spočita.

Pravi kmet, ki desetletja živi z naravo in v naravi, ne potrebuje učenih vremenslovcev. Nešteto je stvari okrog njega, ki mu napovedujejo vreme vsaj tako natančno kot radio in televizija. Vsak kraj ima še svoje posebne značilnosti, po katerih se ljudje ravnaajo glede vremena. Povsod vedo, od katere strani jim preti največja nevarnost.

Pri nas v Vinharjih se najbolj bojimo črnih oblakov, ki se pripodijo ob jugozahod, da čez Staro Oselico. Od tam pride toča ali vsaj huda nevihta. Če se sveti za Lučina-

»Civ čiv, ti mene ne boš pet učil, čiv«, pomeni lepo vreme. Če se jeseni ptički približajo hišnim oknom, pomeni to spremembo vremena, in sicer na hladno ali za sneg. Tudi žabe in močeradi pridejo ven pred deževjem. Odlični napovedovalci vremena so tudi pajki in drug mrčes, posebno pa muhe. Pa seveda mokro kamenje, da revme nitje ne omenjam.

Danes se mladi seveda vse bolj poslužujejo napovedi po aparatih, ki pa ne morejo vedeti o vremenu za vsak kraj posebej. S tem bodo ljudje počasi izgubili čut za naravne napovedi, kot so mnogi že izgubili čut za njene nepotvorjene lepote.

Glede zabave pa je najbrž tako kot s pijačo. Kdor je navajen le na bistro studenico, je prav tako vesel, kot oni, ki ne more živeti brez dobrega vina, gotovo pa je prvi bolj zdrav. Veliko se danes piše, kako je bilo življenje po hriboh nekdanj strašno dolgočasno in sploh nemogoče, vendar le ni bilo tako hudo. Bili smo skromni in z vsem zadovoljni, nikoli nam ni bilo preveč težko v adventu in postu, ko nismo plesali, saj smo se veselili, da bo ta čas tako kmalu minil. Zbrali smo se v kakšni hiši in se šli razne zabavne igre. Naj-

raje smo vrteli na mizi velik krušni nož, ki je bil naš sodnik. Eden od družbe ga je sredi mize zavrtel, potem pa zastavil šaljivo vprašanje, kdo je tisti grešnik. Na kožar je pokazala noževa konica, tisti je bil obsojen. To je povzročilo toliko smeha, da so se celo stare matere, ki so nas opazovale izza zapečka, od smeha držale za trebuh. Sicer pa tudi ob dovoljenem času mladi nismo samo plesali. Ob lepem vremenu smo šli radi kam na izlet v sosednje hribe. Tudi petja ni manjkalo.

Kar težko razumem, kar je pisal I. Sivec, da so pri kmetih v Mostah pozimi hodili zgodaj spat. Pri nas v hriboh to ni bilo v navadi. Če nismo delali, smo pa brali. V Poljanah sta bili dve dobro obiskani knjižnici: ena v župnišču, druga pa nekaj časa pri starem Polonovcu, pozneje so jo prenesli k Prodovcu. Nobene nedelje ni bilo, da ne bi nesli domov tudi knjižice, ko smo šli od maše. Pri nas smo bili naročeni tudi na več časopisov. Redno je v našo vas, posebno k večjim kmetom, prihajala Domovina. Kmetški list in seveda tudi Kmetovalec, mladi pa smo imeli še posebej svojo Grudo in Vigred, mati pa je imela Domoljuba. Nekaj

časa je prihajal k nam tudi zagrebški Seljački glas, pa še Brazda, glasilo absolventov kmetijskih šol. Pozneje tudi Kmečka žena. Dnevne časnike smo dobili v Poljanah za na posodo, seveda le, če je bilo kaj posebno zanimivega. Tako za dolgočas res ni bilo časa. Brali smo celo med jedjo. Posebno, če smo bili sami domači, je vsak držal v eni roki žlico, v drugi pa časnik ali knjigo. Ob večerih smo brali dolgo v noč, čeprav včasih tudi pri štopru. To je bila visoka pločevina-sta petrolejka brez cilindra in je dajala le malo svetlobe. Brali smo tudi ob nedeljah, posebno če je bilo slabo vreme. Imeli smo zanimive večernice in koledarje Mohorjeve družbe.

Marija Frlic
(Prihodnje naprej)

**GORENJSKI
KRAJI
IN LJUDJE**

TERMIKA
LJUBLJANA, Kamniška cesta 25

s svojimi obrati:

OBRAT TERVOLA I — Trata pri Škofji Loki
OBRAT TERVOLA II Bodovlje pri Škofji Loki
POLIESTRSKI OBRAT — Poljane nad Škofjo Loko
KOVINSKI OBRAT — Ljubljana
OBRAT PERLITA — Zrenjanin

čestita
vsem delovnim ljudem ob dnevu republike

Pri gradnji in adaptaciji stanovanjskih in poslovnih prostorov boste z uspehom uporabili naše kvalitetne izolacijske materiale TERVOL.
Namesto peska PERLIT — in fasadne površine bodo toplo izolirane.
Z našimi materiali vas bodo postregli v trgovinah z gradbenim materialom.

JELOVICA

Lesna industrija
ŠKOFJA LOKA

vam priporoča svoje izdelke:
okna, vrata in finalizirane montažne objekte
ter vsem delovnim ljudem čestita
za dan republike 29. november

Tekstilna tovarna

SUKNO ZAPUŽE

Izdelujemo moške in ženske tkanine, česane in mikane volnene preje ter odeje vseh vrst in kvalitet

Člani delovne skupnosti tovarne čestitajo vsem delovnim ljudem, poslovnim prijateljem ter jim želijo v bodoče veliko poslovnih uspehov

KRANJSKE
OPEKARNE
KRANJ

z obrati: BOBOVEK, ČESNJEVEK IN STRAZISCE

Nudijo vse vrste zidne in stropne opeke po ugodnih ceni in

čestitajo vsem občanom
za praznik republike

Kolektiv
Zdravstvenega doma
Kranj

z enotami v Kranju, Škofji
Loki in Trziču

čestita
občanom za dan republike

1895 **plamen** KROPA

Plamen tovarna vijakov
Kropa

Izdelujemo vse vrste vijajčnih izdelkov

Ob dnevu republike
čestitamo vsem poslovnim prijateljem
in bralcem Glasa

Dolgi prsti v samopostrežbah

Tatvine v sodobno opremljenih samopostrežnih trgovinah tudi pri nas niso redkost. Blago, lepo razstavljeno in bogato, ki se kar samo ponuja kupcu, marsikoga premami, da zakorka na prepovedano pot. Uspešno ali neuspešno. Prodajalke se trudijo, da bi bilo tatvin čim manj. Včasih so njihova prizadevanja uspešna, kdaj pa kdaj se tudi zmotijo. Le nekateri od teh priložnostnih tatičev se znajdejo na sodišču. Toda tudi tisti, ki stopijo pred sodnika in se morajo zagovarjati zaradi kaznivga dejanja male tatvine, se nimajo česa bati. Najvišja kazen, ki jo lahko dobijo — v večini primerov — je le denarna

Market v Groharjevem naselju v Skofji Loki posluje že nekaj let. Zgradili so ga, ko je za Dolenčevo hišo in vojašnico nastalo novo naselje. Dolgoprstnejši so kmalu zvedeli, da se v novem marketu da marsikaj odnesti, ne da bi bilo treba plačati. »So se razmere v zadnjem času spremenile? Kdo največkrat kaj spravi v torbo ali cekar?« so bila vprašanja, o katerih smo se pogovarjali s poslovodkinjo marketa v Groharjevem naselju Minko Mihovčičo in s poslovodji nekaterih samopostrežnih trgovin v Kranju in na Jesenicah.

»Moram reči, da je velika večina kupcev, zlasti stalnih strank poštenih. Le skromen odstotek je med njimi dolgoprstnežev. Tatvine opažamo pri sezonskih delavcih in mladoletnikih. Čeprav statistike govori, da se blago v samopostrežbah najraje prime gošpodinj, tega ne bi mogla trdit. Mlada dekleta zamami kozmetika, zlasti laki za lase, šminke in drage kreme.«

»Kaj storite s stranko, ki je določen predmet ali več stvari skrila in jih ne namerava plačati?«

»Povabimo jo v pisarno in povemo, česa smo jo osumili. Včasih se osumljeni brani, drugič prizna takoj, včasih ga je treba preiskati. Vsakega tudi povemo, da krade nam in ne trgovini. Mislim, da na dolgoprstneže zelo vzgojno vpliva, če javimo prekršek v podjetje ali v šolo. Bolj kot če damo prijavo o tatvini sodniku za prekrške. Zgodilo se je celo, da so v podjetju ob naši prijavi tatvine odkrili, da je človek, ki je kradel pri nas, že dalj časa to počenjal tudi v podjetju. Zenske pa nas največkrat prosijo in so pripravljene obljubiti vse, samo da ne bi za tatvino povedali možu. In če mož kljub temu zve, se tatvina gotovo nikdar več ne ponovi.«

Kljub vsemu pa moramo biti prodajalci v samopostrežnih trgovinah zelo previdni. Umazati človeka je lahko, težko pa mu je vrniti ime. Vedeti moramo, da smo v trgovini zaradi potrošnika in tudi poskrbeti, če se bo pri nas dobro počutil. Bolje je spregledati kakšno krajo kot pa osumiti nedolžnega.«

V Kranju smo najprej obiskali samopostrežbo pri nebotičniku, kjer smo se pogo-

varjali s poslovodkinjo Jožico Jenko.

»Naša trgovina je odprta šest let in ves čas kraj skoraj ni bilo. Prve mesece so nas res 'tatiči' kar 'napadli', a ko smo jih odkrili in prepovedali vstop v trgovino, je bilo v redu. Težave pa so se pojavile, ko se je v bližino trgovine preselila avtobusna postaja. V trgovino je začelo prihajati vse več kupcev in tatvine so se začele vrstiti. Največkrat so dolgoprstnejši ljudje z dokaj visokimi dohodki in pa otroci iz neurejenih družin. Zanimivo je, da so 'premožnejši' pripravljani plačati visoko vsoto, da ne bi prekrška sporočili upravi javne varnosti, da jim ne bi 'umazali' imena. Tatvine otrok pa sporočamo staršem. Če se oni ne zmenijo za obnašanje otrok, se obrnemo na razrednika.«

Prepričana sem, da se precej tatvin da odpraviti že z dobro namestitvijo blaga, ki najbolj mamijo kupce. Te artikle damo na police bliže blagajni. Važno je tudi, da so police založene v primerni višini, v veliko pomoč pa so lahko tudi ogledala.«

Na Titovem trgu v Kranju se samopostrežna trgovina stiska v temnih in za tako trgovino neprimernih prostorih Petrkove hiše. Visoke police, vogali in široki podpor-

ni stebri so priložnost za uspešen poseg dolgoprstnežev.

»Res je,« je pritrdila poslovodkinja Nežka Vindišar, prav nepreglednost in temačnost trgovine zavede marsikateriga kupca. Trgovina je v središču mesta v bližini tržnice in ljudje prihajajo od vsepovsod. In prav kupci, ki se v trgovini oglašijo le mimogrede, morda le enkrat in katerih nihče ne pozna, se čisto 'zmotijo' in pozabijo plačati. Česa največ izgine? Galanterije in dragih piščaj in tudi druge drobnarije niso varne. Prodajalke smo v dokaj težkem položaju. Odgovorne smo za prodajo blaga, paziti, da ljudje ne kradejo, skrbeti, da so potrošniki čimbolje postreženi. Morda bi celo kdo mislil, da smo pre malo pazljivi. Mislim, da so kraje v samopostrežbah prav tako kazniva dejanja in bi morda uprava javne varnosti lahko pomagala že z občasnimi obhodi po trgovinah.«

Na Jesenicah pa smo se oglašili v dveh najbolj obiskanih trgovinah. Poslovodja samopostrežne trgovine Rožca na Plavžu Franc Razbelj je povedal: »Takoj po otvoritvi smo zabeležili precej tatvin. Tedaj skoraj vsak peti kupec ni nameraval plačati. V torbo alj cekar so 'pomotoma' zašla živila, največ pa dragocenejši predmeti. In morali smo ukrepati, kajti ob koncu meseca bi morali sami plačevati nepoštenost kupcev. Tako smo uredili, da vsak pusti prtljago že pri blagajni in se napoti po trgovini le s košarico v roki. Vsak dan pa določimo enega od prodajalca, da opazuje potrošnike, obenem pa

tudi blagajničarke pomagajo pri spravljanju nakupa v cekarje in torbe kupcev in jih mimogrede in na hitro tudi pregledajo. Vsakega, ki je nameraval blago odnesti iz trgovine brez plačila in smo ga tudi zalotili, smo prijaviли sodišču. Zdalj tatvin ni veliko. Včasih kaj ukradejo otroci, sladkarije in majhne igrače in pa tudi priseljenci iz drugih republik, ki se potem izgovarjajo in opravičujejo, da pač pre malo zaslužijo itd. Tudi domačini včasih poskušajo kaj ukrasti, a so vedno bolj redki.«

V Speceriji Bled pa smo se pogovarjali s poslovodjo Lovrom Bercetom.

»Zaradi zelo dobre lokacije je v naši trgovini veliko prometa, predvsem tranzitnega. Pri nas kupujejo Avstrijci in Italijani. Tuji državljani so dobri in pošteni kupci. Med domačini je malo izjem, ki so prišli v trgovino zato, da bi kaj ukradli. Prepričana sem, da so ljudje pošteni in da zaradi izjem ne bi smeli posploševati, da se v samopostrežnih trgovinah krade na debelo. Vsi uslužbenci medtem ko delamo, razumljivo, tudi opazujemo. Ljudje, ki kaj izmaknejo, praviloma niso iz socialno ogroženih družin. Včasih vtaknejo v žep sladkarije, predvsem otroci. Ljudi pri blagajni ne pregledujemo, v pisarno jih pokličemo šele tedaj, ko obstaja upravičen sum, da niso vsega plačali. Vendar nikoli ne ukradejo predmetov, katerih vrednost bi bila precejšnja. Do zdaj smo zabeležili tatvine v vrednosti nekaj starih tisočakov.«

L. Bogataj
D. Sedej

Lepo razstavljeno blago se kar samo ponuja kupcu. Včasih koga premami, da ga spravi v žen ali torbo in ga pri blagajni »pozabijo« plačati. — Foto: F. Perdan

NAJVEČJA
SPECIALIZIRANA
TRGOVINA
IGRAČ
NA
GORENJSKEM
JURČEK

SUPERMARKET
UNION
JESENICE
murha

ZTP ABC

organizacija

LOKA

Škofja Loka

Obveščamo cenjene potrošnike, da smo odprli specializirano trgovino za otroke **CICIBAN** na Mestnem trgu v Škofji Loki

Graditeljem pa priporočamo, da se poslužijo nakupa gradbenega materiala v naših poslovalnicah **JEZERO Medvode** — **KURIVO Škofja Loka** in **JELOVICA Železniki**

čestita vsem svojim odjemalcem za dan republike

Veletrgovina**Kranj**

Skupno s PE Koloniale Bled

čestita za praznik republike

vsem poslovnim prijateljem in cenjenim potrošnikom ter jim želi prijetno praznovanje

Gozdno gospodarstvo Kranj

z gozdni obrati Škofja Loka, Preddvor, Tržič ter gradbenim obratom in obratom transporta in mehanizacije

čestita vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem za praznik republike

Trgovsko podjetje

Delikatesa Jesenice

čestita vsem delovnim ljudem za praznik republike in se potrošnikom še nadalje priporoča za nakup v svojih bogato založenih poslovalnicah.

Tekstilni center Kranj

izobraževalna in proizvajalna delovna organizacija
ČESTITA vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem za dan republike

Nudi kvalitetne storitve barvanja, tiskanja, apretiranja in vse vrste lepiljivih centelin tkanin za konfekcijo

Stanovanjsko podjetje Jesenice

čestita vsem delovnim ljudem ob prazniku republike

Opravljammo vsa vzdrževalna dela na stanovanjskih in drugih hišah, prevzemamo vodoinstalacijska in kleparska dela na novih objektih. V posebni dejavnosti opravljamo gradbeni nadzor in prodajo stanovanj in poslovnih prostorov ter zastopamo investitorje pri vseh vrstah novogradenj.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

sava
J E S E N I C E
NA GORENJSKEM

IZVAJA: visoke, nizke, industrijske in turistične gradnje. Prav tako podjetje gradi stanovanja za trg na področju Jesenic, Kranjske gore in Ljubljane. Ta stanovanja prodaja zainteresentom, ki imajo lastna sredstva za odkup oz. si jih pridobijo v kreditnih bankah. Prodaja tudi poslovne prostore in garaže na Jesenicah. Interesenti za vse vrste gradenj se lahko informirajo pri podjetju, ki jim kvalitetno in po zmernih cenah zagotavlja uresničitev gradnje od idejnega projekta pa do zaključka gradnje.

Obenem čestitamo vsem delovnim ljudem ob dnevu republike

»V spomin padlim borcem«

Te besede so vklesane na kamnitem spomeniku s peterokrako zvezdo na vrhu ob grobnici v gozdličku poleg novega škofjeloškega hotela in le streljaj od doma Zveze borcev. V grobnici je pokopanih blizu trideset mož in fantov, ki jim je sovražnikova kroglja pretrgala nit živ-

ljenja kmalu po začetku vojne po različnih krajih v škofjeloških hribih. Po vojni so jih prepeljali v Skofjo Loko in pokopali v skupni grobnici. Pokopali in pozabili. Tako kaže.

Grobnica in spomenik sta namreč že vrsto let zapuščenja. Po svojih močeh ju oskr-

bujejo svoji pokopanih. Pa še ti so imeli večkrat velike težave. Pred leti so na dan mrtvih morali preskakovati debela, da so na grobnico položili šopke in košarice ter prižgali sveče. Skoraj nič drugače ni bilo letos. Se nekaj dni pred dnevom mrtvih je bil spomenik dobesedno založen z vejami. Za praznik se je vendarle nekdo »usmilil« nerada in veje odstranil v bližnjo okolico. Spet so se pokopanih spomnili le svoji in nihče drug. Nekoliko više, pod spominsko ploščo pred vrati ZB, pa še tri tedne po dnevom mrtvih ležijo vencji, ki so bili položeni ob komemoraciji. Ali ne bi bilo prav, če bi se bil takrat kdo spomnil tudi bližnje grobnice? Bi se bilo težko po končani komemoraciji napotiti do petdeset metrov oddaljenega spomenika? Ni prav, da so ti borci ostali pozabljeni.

V spomin padlim borcem... Te besede lahko preberemo na številnih spomenikih po domovini. Kaže pa, da ponekod te besede že bledejo. Bomo pustili, da bodo še bolj? -Jg

organizirano je bilo osem krajših tečajev prve pomoči ter tečaj za bolničarje. Razen tečajev prve pomoči za voznike motornih vozil, so podobne tečaje organizirali tudi v delovnih organizacijah ob enem z organizacijo obvezne reševalne službe v podjetjih. Vse v tečajih izurjene ekipe so se udeležile občinskih, področnih in republiških tekmovanj.

Članstvo v organizaciji rdečega križa se je v tržiški občini v zadnjem letu dvignilo za 15 odstotkov. Na vseh osemletkah so v organizacijo RK vključeni tudi mladi člani, teh je okoli 1600. Mladim članom je občinski odbor posvetil posebno pozornost. Za prizadevnost in delo v organizaciji RK so letos mladi člani letovali deloma brezplačno oziroma po nižji ceni v Pulju in na Debelen rtiču.

Med nalogami, ki jih čakajo v novem mandatnem obdobju, so sprejeli na prvem mestu krvodajalstvo, skrb za stare ljudi, delo z mladino, posebno pa še usposabljanja občanov s tečaji prve pomoči v povezavi z narodno obrambo ter s planinci oziroma z gorskimi reševalci.

S. Lampič

S skupščine občinskega odbora RK Tržič

Na nedavnem rednem letnem občnem zboru občinskega odbora RK Tržič so deležati pregledali delo odbora v dvehletnem mandatnem obdobju. V tem času so bili organizirani številni tečaji in tekmovanja ekip prve pomoči, izvedene so bile mnoge akcije pomoči družinam prizadetih v elementarnih nesrečah. Organizirano je bilo zadržanje otrok iz socialno ogroženih družin in izveden popis ostarelih ljudi. Med akcijami je seveda na prvem mestu krvodajalstvo. V občini je registriranih okoli 2859 krvodajalcev, med njimi 170 mladih. V preteklem obdobju je število krvodajalcev naraslo za 10 odstotkov. Kr-dalci, ki so večkrat že dali kri, nekdo jo je celo 70-krat, so prejeli za svoje humano dejanje priznanja.

Razen tega je občinski odbor pripravil tudi krvodajalstvo razstavo v vitem prapora. Na svojem področju je organiziral tudi akcijo zbiranja rabljenih oblačil. V zadnjem mandatnem obdobju je bilo organiziranih tudi 40 zdravstvenih predavanj po vaseh, nekaj tudi po tržiškem radiu. Člani rdečega križa so obiskali bolnike.

Težave ob pobiranju smeti

V našem uredništvu se je oglasilo nekaj občanov, ki so dobili opozorilo Komunalnega servisa Kranj, da bodo s tožbo izterjali plačevanje smetarine. Ker je s pobiranjem smeti na območju Kranja, predvsem tam, kjer so se na novo razširila območja pobiranja smeti, pojavilo precej težav, smo naprosili Mladena Mihaljinca, vodjo delovne enote komunala pri Komunalnem servisu v Kranju za nekaj besed o tem:

»Občani bi morali predvsem razumeti, da občinski odlok o pobiranju smeti obvezuje tako nas kot tudi občane. Po odloku mora naša služba organizirati pobiranje smeti na mestnem območju, občani pa nam morajo odvoz omogočiti. Tega pa ne moremo, če se smetarine neredno ali sploh ne plačuje ali če nimajo smetnjakov. V kratkem bomo uvedli dve ekipi za pobiranje smeti in tako službo izboljšali, od občanov pa bomo odločneje zahtevali, tudi s tožbo, če drugače ne, izpolnjevanje določb občinskega odloka. Vedno pa smo se s posamezniki pripravljeno pogovoriti, skupaj rešiti probleme in seveda odpraviti tudi naše napake.

Sedaj ne plačujejo smetarine občani, ki so socialno ogroženi, vendar pa za oprostitve plačevanja zahtevamo potrdilo centra za socialno delo. Kmetije se tudi branimi plačevati smetarino, čeprav imajo polovico nižjo ceno. Skupščini nameravamo predlagati naj bi kmete sploh oprostila plačevanja smetarine, treba pa bi bilo seveda določiti mesta za odpadke s kmetijskih posestev. Seveda imamo težave tudi z nekaterimi drugimi občani. Smeti je vsak dan več, nobeno gospodinjstvo ni brez njih. Občani jih pa odlagajo na nedovoljenih mestih. Na mestno urejenem območju mora biti pač tudi odlaganje smeti urejeno.

Problemi nastajajo tudi tam, kjer so poti ozke, utesnjene še z ograjami. Nič manj pa ni problemov tudi v mestu ob blokih. Krajevne skupnosti bi morale že zaradi požarne varnosti poskrbeti za širše poti in odstranitev ograj. Kako naj pride ob požaru do oddaljenih hiš gasilski avtomobil? Smetarji imajo sicer s seboj priročne vozčke, da smetnjak pripeljejo od hiše do avtomobila, če ga občan že sam ni dostavil na primerno mesto. V stanovanjskih hišah z več stanovalci pa bi morali hišni sveti poskrbeti za zadostno število smetnjakov, enega za dvoje stanovanj. V Kranju pa so primeri, ko ima dvajset stanovanj le tri smetnjake. Ti so kajpada vedno polni, nas pa celo obdolge, da ne odvažamo smeti.

Občani pogosto odlože pred stanovanja tudi odpadke, ki ne sodijo v smetnjak, pričakujejo pa, da bo te odpadke odpeljala smetarska služba. Vendar pa za poprečno ceno 60 starih din odpeljemo smeti le enkrat, dodatke odpadke pa le po posebnem naročilu. Velik problem so tudi odpadki v samih smetnjakih. Kamenje, celo skale, lesene grče lahko poškodujejo mehanizem, ki stiska smeti v avtomobilu. Popravilo avtomobila pa je drago in dolgotrajno. Imamo pa samo dva avtomobila.

Ob koncu le to: širimo smetarsko službo, trudimo se, da bi to službo dobro organizirali, vendar pa pri tem računamo na sodelovanje občanov. Razumljivo, da je nova komunalna dejavnost za marsikoga, ki je leta in leta sam skrbel za svoje smeti, neprijetna in zvezana s stroški, vendar pa živimo v komunalno urejenem območju in s tem se moramo pač sprijazniti. Ne moremo pa dovoliti črnih odlagalšč smeti, saj smo lani porabili veliko denarja, da smo nekaj takih mest, ki kaže naravo, očistili. L. M.

Kako je s preskrbo kruha v Žireh

Prebivalce Poljanske doline oskrbuje s kruhom Pekarna Skofja Loka. Preskrba je zadovoljiva in večjih pritožb ni slišati. Kruha le malokdaj zmanjka. Ze nekajkrat pa se je pojavilo nezadovoljstvo zaradi preskrbe s kruhom med prebivalci Zirov. Ziri namreč oskrbuje s kruhom Pekarna Ziri. In žirovski peki pečejo dober kruh. Celo od drugod ga hodijo kupovat. Zal pa se kar precejkrat zgodi, da kruha v Žireh zmanjka že sredi dopoldneva. Do krajev, kjer bi Zirovci lahko kupili kruh, pa je daleč.

Z vprašanjem dobre preskrbe s kruhom se je mali

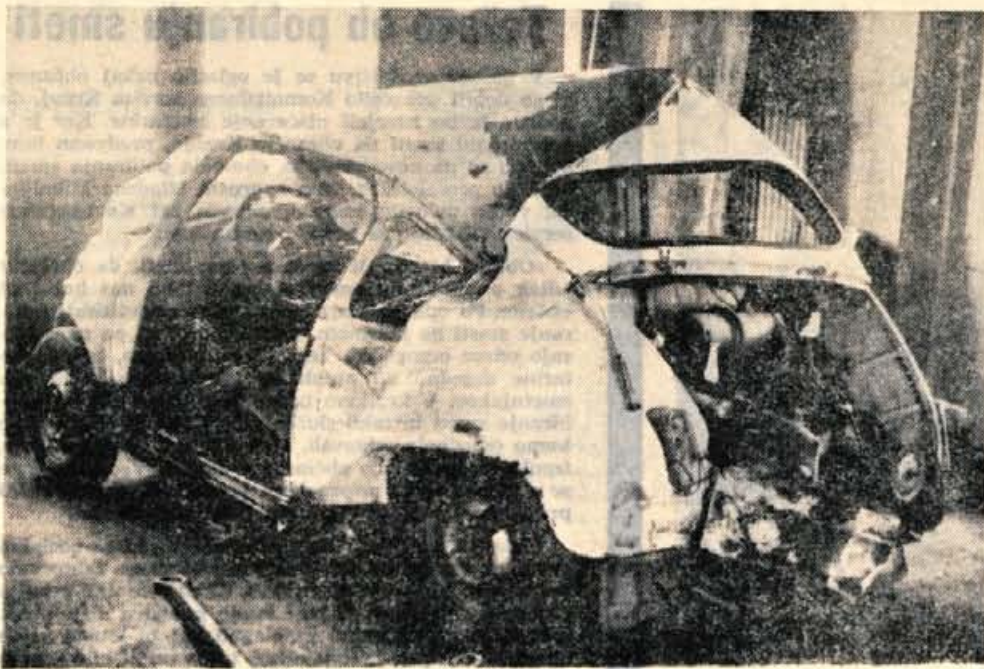
kolektiv Pekarne v Žireh že večkrat ubadal. Vendar je položaj v tem kraju že poseben težak. V mestih namreč proizvajalec nima skrbi za prodajo, na podeželju pa morebitnega viška kruha ni mogoče koristno uporabiti. Kruh mora biti prodan v dnevu ko je pečen, sicer ga nihče ne mara. Točno predvideti količino kruha, ki bo prodana v enem dnevu, pa je težko. Iz dneva v dan so opazna velika nihanja. Potrošniki se navadno oskrbujejo s kruhom v zgodnjih dopoldanskih urah. Popoldne le malokdaj vpraša zanj.

Se z eno precej veliko te-

žavo se morajo ubadati v Žireh. Zaradi naporenega dela je le težko dobiti delavce za pekarsko stroko. V Žireh pa se prav zaradi potrošnikov odrekajo dnevni izmenj del. Nočnemu delu pa se vsak še bolj izmika.

Vse te težave pa kolektiva žirovske Pekarne ne motijo, da ne bi tudi vnaprej razmišljali, kako bi čimbolj zadovoljili potrošnika. Vendar pa si zaradi tega vseeno ne morejo privoščiti prevelikega tveganja pri peki kruha — da bi ga spekli vsak dan veliko več kot je potrebno. Skušali bodo ugotoviti potrebe potrošnikov. J. G.

Precej dela so imeli v ponedeljek tudi kranjski poklicni gasilci. Med razbitimi avtomobili je bil tudi tale, ki so ga naložili v zgornjem delu Gorenjske. — Foto: F. Perdan

Prvi sneg — prve (običajne) težave

Čeprav smo si bolj želeli dežja, nenaden sneg ni presenetil delavcev Cestnega podjetja — Bolj neprijetno presenečeni so bili vozniki motornih vozil

Gorenjska, 22. novembra — Ze sobotna nenavadna sprememba vremena je precej presenetila. Nekateri so se hitro odločili (vendar redki) in opremili svoje motorne konje z zimskimi gumami. Večina optimistov pa je menila, da je do prave zime še dober mesec in zato kaj hudega najbrž ne moremo pričakovati. Res je v nedeljo posijalo sonce. Mraz in zasneženi hribi so vlivali zaupanje, da bo držalo lepo vreme. Toda v ponedeljek je bila Gorenjska pobeljena z novim snegom. Nič ni kazalo, da bi sneg prenehal, nasprotno, zvečer je snežilo kot sredi zime.

CESTNO PODJETJE PRIPRAVLJENO

Po 21. uri sem začel štiriurno akcijo.

»Je tam cestno podjetje? Dežurni novinar tukaj. Bi mi lahko povedali, kako je ta hip na gorenjskih cestah?»

Dežurni na Cestnem podjetju v Kranju je bil Anton Ropret, ki je bil v službi že od 5. ure zjutraj:

»Če bi se tale zima začela morda teden dni kasneje, bi bili lahko še bolj pripravljeni. Vendar nas tudi zdaj ni presenetila. Naša vozila, opremljena s plugi, smo že pred dnevi razmestili na najkriticnejših odsekih, tako da so lahko danes zjutraj takoj stopila v akcijo.

Ze ob 5. uri zjutraj smo začeli s peskom posipati Jelenov in gašteljski klanec. Ko pa se je med 6. in 8. uro na nekaterih odsekih na Gorenjskem pojavila poledica, smo začeli tudi soliti. Tako smo že zjutraj posolili odsek Jeperca Kranj, predor na Ljubelju, Kranj-Predvor in Brnki-Cerklje. Ker pa padavine niso

prenehale, smo odšli na cesto s plugi.»

Okrog 23. ure so bili na kranjskem območju štiri plugi, v zgornjem delu Gorenjske jih je bilo pet, na škofjeloškem področju pa trije. Na kranjskem območju so bili do 23. ure že 17 ur na delu naslednji vozniki plugov: Jože Subic, Peter Plevel, Franc Murnik in voznik Golmajer, ki je pluzil na Jezerskem. Pravkar pa se je vrnil v bazo (Cestno podjetje Kranj) Anton Ropret — mlajši, ki je posipal cesto od 5. ure zjutraj.

»Kako pa razporejate vaša vozila na terenu?» sem vprašal Antona Ropreta.

»Vsak voznik ima daljši program. Ko ga opravi, mu damo nova navodila. Na primer: dve vozili sta začeli pluziti odsek Kranj-Detellica-Tržič. V Tržiču sta se ločila. Eno vozilo se je vračalo nazaj proti Naklu, drugo pa je pluzilo odsek Bistrica-Podbrezje-Posavec. Ko sta se vozili vrnila, sta pluzili cesto proti Jepercu. Od tam pa je eno

vozilo odšlo proti Škofji Loki in nazaj, drugo pa na Zbilje, Podreča, Mavčiče, Kranj in nazaj. Nato je šlo eno vozilo iz Smlednika prek Trboj do Kranja in nazaj. Na Jepercu sta se obe vozili dobili in pluzili odsek glavne ceste Jeperca-Kranj. Iz Kranja sta potem odpeljali na odsek Kranj-Lahovče-Kranj. Po tem pa sta voznika dobila nova navodila.»

Ta čas je v zgornjem delu Gorenjske močno snežilo, na Jezerskem pa je pihal močan veter. Zato je moral voznik Golmajer odsek do Jezerskega vrha zaradi zametov nenehno pluziti. Šele ob 23. uri so mu dovolili štiriurni počitek.

Anton Ropret pravi: »Mi smo pripravljeno, namreč Cestno podjetje, in zaradi nas lahko sneži tudi nekaj dni. Prepričan pa sem, da sedanji sneg ne bo povzročal večjih težav. Vseeno pa priporočam voznikom motornih vozil, da ne odlašajo z zimsko opremo in da kar najresneje upoštevajo spremenjene pogoje na cesti. Danes je bilo na primer največ nesreč zaradi nepripravljenosti voznikov oziroma vozil na nove pogoje. Pa še to naj omenim, da naj v prihodnje vozniki upoštevajo, da imajo vozila Cestnega podjetja med pluzenjem, posipanjem ipd. na cesti prednost.»

VOZNIKI NISO BILI PRIPRAVLJENI

Na stalni službi uprave javne varnosti v Kranju je ob 19. uri nastopil službo miličnik Janko Damjanovič. Poglejmo, kaj je bilo novega ob 23. uri.

»Ta hip naši fantje obravnavajo dve nesreči. Ena je bila okrog 22. ure na Jepercu, ena pa na Orehku. Sicer pa je trenutno sorazmerno mirno. Promet na cestah je ponehal, po vsej Gorenjski pa v presledkih močno sneži. Po podatkih pa so vsi mejni prelazi ta hip prehodni oziroma pluzeni na obeh straneh.»

»So bile danes kakšne večje nesreče?»

»Hujših nesreč pravzaprav ni bilo. Kar lepo število pa je bilo takšnih, ko so vozila zdrsela s ceste. Če bo tako tudi v prihodnjih urah, bomo zaradi nenadne spremembe vremena lahko zabeležili predvsem precejšnjo materialno škodo, na srčo pa ne veliko telesnih poškodb.»

Omenil bi le tri nesreče, ki so se končale z resnejšimi telesnimi poškodbami. Dopoldne je na cesti II. reda v Veštru pri Škofji Loki zaradi neprimerne hitrosti na zasneženi cesti zaneslo osebni avtomobil, ki ga je vozil Niko Bertonec iz Zeleznikov. Avtomobil se je prevrnil, voznik in sopotnica Franja Košmelj pa sta se pri tem ranila.

Popoldne pa je v jeprškem gozdu na cesti I. reda začelo na zasneženem vozišču zanašati voznika osebnega avtomobila Stanislava Potočnika iz Kranja. Prav takrat je iz nasprotni smeri pripeljal z osebnim avtomobilom Tomaža Sviglja iz Ljubljane. Potočnikov avtomobil je med zanašanjem trčil v avtomobil Tomaža Sviglja. Oba voznika so ranjena prepeljali v ljubljansko bolnišnico, škode na vozilih pa je za okrog 15.000 dinarjev.

Popoldne je zaradi neprimerne hitrosti na zasneženi cesti zaneslo tudi voznika osebnega avtomobila Viktorja Zupana. Zupana je na Visokem zaneslo čez cesto in je zdrsel po nasipu. Ranjenega voznika so prepeljali v ljubljansko bolnišnico, škode na avtomobilu pa je za 3.000 dinarjev.»

»Kaj svetujete voznikom v teh spremenjenih pogojih na cesti?»

»Predvsem previdno vožnjo in zimsko opremo. Prepričan sem, da danes številnih nesreč ne bi bilo, če vozniki z letnimi gumami ne bi precejevali svojih zmogljivosti in bi raje ostali doma, ali pa če bi vozila opremili z zimskimi gumami. Povem naj tudi, da je pomanjkljivo opremljeno vozilo bilo v večini primerov danes vzrok nesreč. Razumljivo je, da je to prekršek in da naši fantje takšne nesreče oziroma voznike tudi kaznujejo.»

TOREK — 00.40

Dvajset minut pred 1 uro ponoči sem spet poklical stalno dežurno službo. Dobil sem odgovor, da niso zabeležili nič posebnega. Prometa skoraj ni bilo, posebno v zgornjem delu Gorenjske pa je še vedno močno snežilo. Na nekaterih cestnih odsekih pa se je spet začela pojavljati poledica.

Pri kranjskih gasilcih je ob 22. uri začel službo Vinko Fern: »Naša vlečna vozila so pripravljena. Trenutno je eno vozilo pri Druholci, ker je pri navozu zletel nek osebni avto s ceste. Moram reči, da smo pričakovali večjo gnečo oziroma več dela. Tako pa, če bo vse po sreči, upam, da ne bo večjih težav.»

Nazadnje sem poklical za izpostave Cestnega podjetja Kranj v Radovljici.

Pravkar sem se vrnil iz Bohinja. Zadnji dve uri malo manj sneži, pa tudi poledice ni, je povedal voznik Stanislav Stare, ki je bil v službi že od 6. ure zjutraj. Povedal je, da je v Kranjski gori in na Podkorenu zapadlo precej novega snega. Tako v Kranjski gori kot na Podkorenu je bilo okrog polnoči že precej snega. Tudi v zgornjem delu Gorenjske so posipali ceste s soljo in peskom.

Torek, 23. novembra, ob 10.30 — Nazadnje sem povprašal se na zavarovalnici Sava v Kranju, kakšna je gneča kaj pri njih. Referent tovariš Brolih je povedal, da je po nepopolnih podatkih iz približnih ocenah bilo na Gorenjskem v ponedeljek in torek okrog 50 nesreč. Večina je bila takšnih, da so vozniki zanesli s ceste z manjšo ali večjo materialno škodo in brez telesnih poškodb. Mnogi nesreč niso niti prijavili, ampak so si pomagali sami. Vseeno pa na zavarovalnici pričakujejo, da bodo škode, ki je nastala v ponedeljek, ocenjevali še nekaj dni.

Čeprav smo si do zaključka redakcije lahko ustvarili le približno sliko o stanju v prvem snegu in težavah na Gorenjskem, lahko ugotovimo dvoje:

● cestna in druge službe so nepričakovani sneg pričakale pripravljene, tako da o zastojih po njihovi krivdi ne moremo govoriti;

● precej nepripravljeni pa so bili vozniki motornih vozil. Hitra ali neprevidna vožnja brez zimске opreme je botrovala precejšnjo materialni škodi in na srčo manjšim telesnim poškodbam. Nepričakovanega snega prav gotovo nihče (razen najmlajših) ni bil vesel. Vseeno pa je prav ta sneg resen opomin vsem tistim, ki svojih vozil še niso primerno pripravili oziroma opremili za nove težje pogoje na cesti. A. Zalar

Tridesetletnica Dražgoš

Organizatorji letošnjih prireditelj »Po stezah partizanske Jelovice« so se že začeli pripravljati, da bi dostojno počastili jubilejno obletnico tega dogodka, ki bo obenem pomembni sklep letošnjih praznovanja 30. obletnice nastajanja naših narodov.

V Sloveniji imajo dve najbolj uveljavljeni množični tradicionalni prireditelji v spomin na dogodke iz osvobodilnega boja. To je Ob žici okupirane Ljubljane v maju in Po stezah partizanske Jelovice v januarju.

Mnogo je krajev, kjer se spominjamo nekdanjih žrtev. Sem sodijo Begunje, Frankolovo, gramozna jama itd. Toda povsod se kaže, da zgolj komemorativne svečanosti nimajo bodočnosti. Pritegnejo le nekdanje borce, svojece padlih in organizirano mladino. Udeležba upada iz leta v leto. V spomin na take dogodke je potrebno najti druge oblike, ki so privlačne za mladinu, za širok krog športnikov. To dokazujejo v svetu mnoge prireditve od Maratona, Kurikala, Vasa in druga

spominska tekmovanja, s katerimi so drugi narodi uspeli ohraniti spomin na neki večji značilni dogodek.

Dražgoška bitka v okviru »Po stezah partizanske Jelovice« ima vse možnosti, da nam ta dogodek ohrani, da ga celo razširi. To pa tudi zastuži.

Z obnovo vasi Dražgoše 1950. leta so se začele vsakoletne komemoracije. Vendar se je pokazalo, da čas brežpogojno briše zgodovino in da te oblike nimajo prihodnosti. Po načrtu majorja JLA Miloša Rutarja so bile leta 1957 prve zimске športne prireditve pod naslovom »Po stezah partizanske Jelovice«. Tako so organizatorji začeli ob vseh denarnih in drugih težavah vsako leto nadaljevati to tradicijo. Velik delež k uveljavitvi teh prireditelj pa je bil odlok OLO Kranj leta 1960, zatem odlok škofjeloške občine 1969 in lanski sporazum vseh gorenjskih občin o rednem prispevku za vsakoletne prireditve.

Tako so se te prireditve postopoma širile. Od začetnega smučarskega teka mimo spomenikov in obeležij iz NOB prek Jelovice, so se tekmovanja zanesla v Bohinj, Lancovo, Kropo, Železnike z nočnim slalomom in republiškim prvenstvom v biatlonu. Tekmovanja so celo zajela vse druge republike in pokrajine ter JLA in kar je najvažnejše, zajela so smučarje, mladince in pionirje s smučkami, sankami in v drugih disciplinah, v zadnjem času pa zlasti teritorialno obrambo. Na vseh 15 prireditvah je sodelovalo na tekmovanjih več kot 8000 tekmovalcev in seveda na desetisoče gledalcev ter udeležencev na komemorativnih prireditvah, da ne omenjamo literarnih tekmovanja naših šol, kjer je lani 289 mladincev pisalo spomine iz NOB.

Ob takih izkušnjah iz preteklih let se organizatorji zavzemajo, da bi zlasti letos čim bolj dostojno in množično zajeli udeležence k temu tekmovalnim memorialnim prireditvam. Predvidena je tiskovna konferenca in druge oblike seznanjanja široke javnosti, športnih, telesnovzgojnih, mladinskih, teritorialnih, družbenopolitičnih in drugih organizacij.

K. M.

Modna konfekcija Krim — obrat Kranj

SPREJMEMO VEČ KROJACEV IN SIVILJ

Osebnih dohodki od 1.000 do 1.300 din. Povrneto tudi stroške prevoza na delo.

KAJ JE PISAL

Gorenjec

PRED SEDEMDESETIMI LETI

Vsekakor je treba šteti v čast našemu časopisnemu predniku, da se je kljub ihti in stiski ki jo je imel z objavljanjem lokalnih novic in političnih bitk, znal povzpeli nad svoje ozko okolje in dati i besedo i prostor tudi vse-slovenskim vprašanjem, še več, njegove težnje so šle celo dlje, prav do zarij jugoslovske zavesti. Kar preberimo uvodnik, ki ga je »Gorenjec« priobčil dne 16. novembra 1901:

Jugoslovska univerza. Upor namških dijakov v Inostu, ki so siloma zabranili predavanja laškega docenta na tamošnji univerzi, spravil je zopet na dnevni red vprašanje slovenske, pravzaprav jugoslovske univerze v Ljubljani. V to svrhu so zborovali z najboljšim uspehom jugoslovske dijakov v Gradcu; izkušali pa so zborovati tudi slovske dijakov na Dunaju, kar pa se jim je — in to je zelo značilno za avstrijske razmere — zabranilo; in sicer zabranilo na akademskih tleh po rektoratu, izven univerze pa po policiji. Zato so se v državnem zboru sšli — prvič v avstrijski parlamentarni zgodovini — vsi jugoslovske poslanci, da stavijo skupen protestni predlog.

Za celo akcijo v zadevi vseučiliškega vprašanja je to zelo vesela prikazen. Posebno srečna se nam zdi misel, da se je takoj od začetka izluščila stvar iz ozkega slovskega okvira in postavila na široko osnovo jugoslovskega; ugodno je bilo tudi to, da sta se zanj zavzela tudi bratska naroda Čehov in Poljakov, ki sta nam obljubila vso moralno pomoč.

V podlistku objavlja stari »Gorenjec« tudi v tej številki za današnji čas (in menda tudi za čas leta 1901) »Prigodbe nekdanjih časov«, v katerih neki Matija Bobnar pripoveduje, kakšno je bilo vreme in drugi drobnjarski dogodki v letu tem in tem. V ilustracijo nekaj vrstic:

1836. Dne 14. januarja so bile velike povodnji vsled topljenja snega. Na Kranjskem je bila to leto tudi kolera, ki je pomorila več tisoč ljudi.

1837. Pomlad je bila mrzla, zatorej je žito slabo, trave pa je manj kot kdajkoli prej. Ob koncu junija še niso ničesar želi.

1838. To leto je bilo ravno nasprotno od prejšnjega; do sv. Petra je bilo že polovico rži v kozolcih.

1839. Padla je huda slana, a sadju ni škodovala; bilo je dosti jabolk, hrušk, češpelj in drugega. Mernik sadja se je prodajal po 5 grošev.

Pomembnejša je bila notica v »Gorenjčevem« podlistku o izumitelju Reslju:

Znano je, da je Čeh Jožef Reselj (pomenčeno »Ressel«) pravi izumitelj vijaka za premikanje ladij. Prej so služili v to svrhu le jadra in kolesa. — Reselj je bil v začetku 19. stoletja oskrbnik graščine v Pletterju na Dolenjskem. Pozneje je živel v Trstu, kjer je l. 1826 prvokrat — če izvzamemo prejšnje poizkuse na Krki pri Kostanjevici — uporabil vijak kot gonilno sredstvo za gibanje ladije. Ker pa se je pri tem dogodila manjša nezgoda, je avstrijska policija prepovedala nadaljnje poizkuse. Reselj se je zagrejen umaknil v pokoj. Umril in pokopan je v Ljubljani.

Leta 1836 pa je neki Anglež Smith zvedel za Resljevo iznajdbo in dobil od admiraltete podporo, da je zgradil ladjo »Arhimedes«, ki jo je pogajal vijak. In brž so tudi druge obmorske dežele odkupile Smithov — ne Resljevo! — patent. Ze l. 1843 je preplula ocean prva železna ladija »Great Britania«, ki jo je gnil vijak ...

Značilno za visoko kulturno raven starega »Gorenjca« je bilo tudi redno poročanje o poteku izkopavanja v Lajhu pod Kranjem:

Zaradi slabega vremena so v četrtek ustavili dela pri izkopavanjih. V torek in sredo so poleg običajnih glavnikov, nožev in koral našli res znamenit nakit: popolnoma ohranjena velika bronasta zapona, okrašena z devetimi, s srebrom okovanimi biseri in železni nož z zanimivim držajem ter srebrno nožnico. Stevilo vseh kostnjakov je doseglo že 48. c. z.

FOTO-KINO KLUB »JANEZ PUHAR« Kranj

ORGANIZIRA FOTOTECAJ ZA ZAČETNIKE

Začetek tečaja bo predvidoma v decembru. Prijave vsak torek od 19. do 20. ure v klubskih prostorih v Kranju, Delavski dom, vhod 6 (klet)

Vabljeni vsi ljubitelji fotografije!

INDUSTRIJA BOMBAŽNIH IZDELKOV KRANJ

zaposli delavce za priučitev na delovnih mestih:

- snovalke
- natik votka
- tkalca
- barvarja
- škrobilca

Zainteresirani delavci naj vložijo pismene prošnje do 4. 12. 1971 na naslov podjetja, zaželeno pa je, da se javijo na razgovor osebno.

PLANINSKO DRUŠTVO Dovje — Mojstrana

sprejme v stalno ali začasno zaposlitev

oskrbnika za planinsko postojanko Aljažev dom v Vratih.

Pogoj: sposobnost samostojnega vodenja tovrstnega obrata in vsaj pasivno znanje nemškega jezika. Pismene ponudbe pošljite na naslov: Planinsko društvo Dovje-Mojstrana, p. 64281 Mojstrana

Obveščamo cenjene goste, da bo samopostrežna restavracija Kranj 28. in 29. novembra 1971 zaprta. 30. novembra 1971 obratujemo z običajnim delovnim časom.

Kdo mi bo odgovoril?

Imam nekaj vprašanj. Ne vem, na kateri naslov bi jih usmeril — morda na Cestno podjetje Kranj. Komunalni servis ali pa morda na kako drugo podjetje?

Pred tremi tedni so se kar naenkrat pojavili v Valjavčevi ulici delavci in začeli nanašati na asfalt novo plast. Stanovalci ob tej ulici smo bili presenečeni in se spraševali, zakaj to delajo, ker smo bili s staro asfaltno podlago popolnoma zadovoljni. Zgodilo pa se je še nekaj prav za res osupljivega. Naslednji dan pa so drugi delavci ob začetku Valjavčeve ulice že začeli razkopavati del cestišča in seveda komajda ohlajeno novo asfaltno plast. Pravzaprav je meni celoten postopek popolnoma jasan, saj živimo v obdobju, ko sta dogovarjanje in sporazumevanje šele v povojih, toda človek si le heli glavo z mislijo, kdaj se bomo spametovali. Delček Valjavčeve ulice

je še »v delu« in ni prevozen. Po delovni vneti sodeč bomo čakali pomlad in seveda trenutek, ko se bodo spet pojavili vrli asfalterji. Morda pa tudi ne. Kdo ve. Ali lahko prosim za pojasnilo?

Se nekaj me teži. Promet v starem delu mesta je zgoščen do neverjetnega maksimuma. Parkirni prostor je na Prešernovem trgu nabit z avtomobili. Tu lahko, če imaš srečo, pušči svojega štirinožca ure in ure. Ali ne bi bilo pametno postaviti na tem prostoru parkirne ure in jo zagostiti tistim, ki se ne morejo navažiti na časovno krajše puščanje avtomobilov na tem parkirišču. Če pa ni denarja za ure, potem pa bi se splačalo najeti nekoga, ki bi pobiral prispevek zanje. Prepričan sem, da bi bilo kmalu več prostora za neučakane voznike. V Ljubljani so ta prometni problem rešili na ta način.

B. Č., Kranj

Trije Kranjčani v državni reprezentanci

Strokovni svet vaterpolske zveze Jugoslavije je pred dnevi določil vse kandidate za državno reprezentanco. Med njimi so tudi trije Kranjčani. V mladinski do 20 let je Mi-

ro Malavašič, do 18 let Karel Svarc in v pionirski do 16 let Zmago Malavašič. Spet lepo priznanje kranjskim vaterpollistom in njihovemu trenerju Petru Didiču. —dh

Štagar zmagovalec pred Matjašičem in Vojičičem

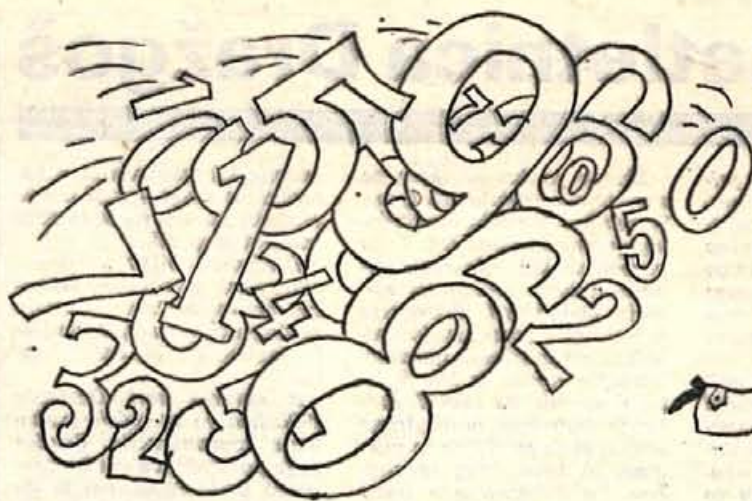
V letošnjem letu je bila na novo ustanovljena šahovska sekcija invalidov delovnih kolektivov na Jesenicah in v Kranju. Ob priliki te nove ustanovitve za šport in rekreacijo med delovnimi invalidi je bilo že prvo srečanje dogovorjeno za nedeljo, 21. novembra, v Kranju. Srečali naj

bi se ekipno na devetih deskah. Na povabilo tega srečanja niso prišli Mariborčani in Novomeščani zaradi slabega vremena. Prišli so le bližnji Jeseničani. Nastopilo je 14 igralcev obeh sekcij, med katerimi je zmagal Štagar Franc iz Kranja pol točke prednosti pred Matjašičem in

Vojičičem oba iz Kranja.

Vrstni red nastopajočih: Štagar 10,5, Matjašič in Vojičič 10, Lazar 9,5, Požar 9, Đorđević in Podgornik 7, Zbil in Jovič 6,5 (vsi Kranj), Tomšič (Jesenice) in Bambič (Kranj) 4,5, Makra in Modre (Jesenice) 3 itd.

F. S.

Cene so podivjale

Promet v starem delu Kranja

Odbornik kranjske občinske skupščine tovariš Pogačnik je na zadnji seji podpril predlog tovariša Zorca, ki je v časniku javno predlagal, da bi stari del Kranja zaprli za promet z motornimi vozili in začeli razmišljati o potrebnih parkirnih prostorih onkraj Kokrškega mostu na Hujah in v severnem delu Kranja. Rekel je, da bi tako stari del Kranja lažje uredili in da bi bil privlačnejši za turiste in za druge.

Ko je stekla razprava o tem predlogu, so menili, da nekaj časa najbrž še ne bo izgledov za takšno ureditev. V Kranju namreč nasploh pri-

manjkuje parkirnih prostorov, po drugi strani pa so celo Kranjčani danes navajeni, da se v stari del mesta, kjer je le precej trgovin, najraje pripeljejo z avtomobili. Zato bo najbrž prej uresničljiva zamisel o tekočem prometu skozi Kranj kot zapora za

ves promet. Zavzeli pa so se za ureditev parkiranja na ploščadi pred Prešernovim gledališčem. Predlagali so, da bi okrog Prešernovega spomenika postavili ustrezno ograjo ali cvečličjake in tako preprečili parkiranje ob spomeniku.

A. Z.

V turizmu rekord

Po podatkih zveznega zavoda za statistiko je bilo od januarja do septembra letos pri nas 50,2 milijona turističnih prenočitev. To je za 13 odstotkov več kakor v enakem obdobju lani. V naših letoviščih se je v tem času mudilo 10,7 milijona turistov, od tega 4,7 milijona tujih. Narodna banka SFRJ pa pravi, da smo v tem času ustvarili v turizmu 250,7 milijona ameriških dolarjev dovoz,

kar je 26 odstotkov več kot v enakem obdobju 1970. leta. Največje povečanje je dosegla Crna gora. Sledijo ji Slovenija, Hrvaška, Makedonija, Srbija in Bosna in Hercegovina. Tudi število domačih turistov se je letos najbolj povečalo v Crni gori. Na drugem mestu je Slovenija, medtem ko ostale republike pri domačem turizmu niso zabeležile večjega povečanja.

Vodi Jovič

Na kranjskem turnirju za dosego II. kategorije so bili doseženi naslednji rezultati: Kokotovič : Novak 1:0, Jovič : Rebolj 1:0, Vidali : Valjavec 1:0, Novak : Požar 0:1, Smid : Rabič 0:1, Rebolj : Torkar 1:0. Partija Rabič : Požar je

bila prekinjena v dobljenem položaju za belega. Vodi po šestem kolu Jovič 4,5, Rebolj 3,5, Požar in Lazar 4, Rabič 3,5. Kokotovič, Torkar, Novak, Vidali in Nadžar 3 itd. Vse ostale partije so bile odločene.

F. S.

Planinski muzej kot kulturna potreba slovenskega naroda

Slovenski planinci bodo kmalu slavili velik in pomemben delovni jubilej, 80-letnico ustanovitve slovenskega planinskega društva. Menda smo edini narod, ki se ob tako lepi obletnici ne bo mogel pohvaliti niti z enim samim planinskim muzejem.

Pred nekaj leti so želeli ustanoviti planinski muzej v Trenti, v Ljubljani in na Jesenicah, vendar jim ni uspelo. Dragoceni in redki planin-

ski zapisi in eksponati tako izgubljajo in propadajo. Občasne planinske razstave so edino, kar Slovenci ob tako bogati tradiciji in tako množičnosti imamo. In moramo da je jubilejno leto najboljša priložnost, da bi ustanovili slovenski planinski muzej, ga vsi tako zelo potrebujemo in v katerem bodo ohranjali dragocene in redke dokumente.

LJ

mali oglasi

PRODAM

Prodaj OTROSKO POSTELJO in KOSEK. Jošt Anton, Poljsica 12, Podnart 5830
 ZAMENJAM PSENIČO za JECMEN. Naslov v oglašnem oddelku 5831
 Ugodno prodaj SPALNICO, Šmidova 7, Kranj 5832
 Prodaj drobni KROMPIR. Trboje 77 5833

Prodaj MOTORNO ZAGO stihl 0,8 ali zamenjam za les. Tenetiše 46, Golnik 5834
 Ugodno prodaj novo švedsko PEC exonom z bojerjem za centralno kurjavo 21.000 do 28.000 Kcal/h. Dovžan Dora, Mojstrana, n. h., telefon 81-562 5835
 Prodaj diatonično HARMONIKO. Jezerska cesta 4, Kranj 5836

KZK Kranj obrat Kmetijstvo prodaja na svojih farmah TELETA - BIKCE črno bele pasme, po zelo ugodnih cenah.

Prodaj suhe smrekove PLOHE in SLAMOREZNICO alfa s puhalnikom in verigo. Pangeršica 2, Golnik 5837
 Prodaj BIKA za dopitane. Zg. Brnik 48 5838
 Prodaj suhe BUTARE in »KOSTO« za žito ali zamenjam za krmilno peso ali krompir. Velesovo 44, Cerklje 5839
 Prodaj dva SARPLANINCA, stara šest tednov. Jerala, Stražiška 10, Kranj 5840

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj. Ulica Moše Pijade - Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1, stavba občinske skupščine. - Tek. račun pri SDK v Kranju 513-1-135 - Telefon: redakcija 21-835, 21-860; uprava lista, mašinska in naročniška služba 22-152. - Naročništvu: letna 32, polletna 16 dn, cena za eno številko 50 para. Mali oglasi: beseda 1 dn, naročniki imajo 10% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo

Prodaj osem mesecev brejgo KRAVO. Jama 22, Kranj 5841
 Prodaj komplet SPALNICO. Leben Karolina, Planina 1, Kranj 5842
 Prodaj dva PRASICA, teška po 100 kg. Prebačevo 27, Kranj 5843
 Prodaj dobro ohranjeno SPALNICO. Skofja Loka, Groharjevo naselje, blok 6, prva vrata 5858

KUPIM

Kupim rabljen PISALNI STROJ. Kidričeva 20, Kranj 5844

MOTORNJA VOZILA

Kupim FIAT 750, letnik 1968 ali 1969. Plačam takoj. Doma od 16. do 18. ure. Strahan Franc, Senčur, Kranjska cesta 28 5845
 Prodaj 4 ZIMSKE GUME za volkswagen ali renault major, dimenzije 5-60-15 »Sava«. Cena ugodna. Makuč Ludvik, Zg. Duplje 62

STANOVANJA

Oddam veliko opremljeno SOBO s posebnim vhom. Naslov v oglašnem oddelku 5846
 Fant in dekle pred poroko, ki pričakujeta novorojenčka, nujno potrebuje SOBO in KUHINJO v Kranju ali bližnji okolici. Ponudbe poslati pod »nujno - december 1971« 5847
 ZAMENJAM dvosobno komfortno STANOVANJE na Jesenicah za enakega, lahko tudi manjšega v Kranju. Naslov v oglašnem oddelku 5848

ZAPOSILTVE

Studentka germanistike inštruirala NEMŠČINO za osnovne in srednje šole. Likozarjeva 7, Kranj 5849
 Sprejemno pošteno in vestno gospodinjstvo pomočnico z znanjem kuhe k štiričlanski družini: Delovni čas od 8. do 15. ure. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku 5821
 Zaposlim dva POMOCNIKA. Ponudbe poslati na naslov: OVEN Franc, izdelovanje lesenih in plastičnih rolet LJUBLJANA, Rožna dolina, cesta XV, št. 1 5850

POSOJILA

Takoj potrebujem 6000 din, vrnem 7 x po 1000 din. Naslov v oglašnem oddelku 5851

OBVESTILA

Imam PREPARAT, ki zelo hitro odstranjuje ZOBNI KAMEN. Ivan Eržen, Gregorčičeva 16, Idrija 5852
 PLESNI NADALJEVALNI TECAJ v delavskem domu v KRANJU v soboto, 27. novembra ob 18.30. Začetniški plesni tečaji v sredah, petkih in nedeljah 5853

OSTALO

Iščemo ANSAMBEL za igranje v nedeljo, 28. novembra in za silvestrovo. Gostilna Zarja Trboje 5854

PREREDITVE

SZDL KOKRICA priredi ob prazniku republike, 28. novembra ob 16. uri VESELICO. Igra ansambel TURISTI 5855

GOSTISČE »ZLINDRA ANTONIJA« VALBURGA prireja v soboto, 27., nedeljo 28. in ponedeljek 29. novembra ZABAVO S PLESOM. Igra ansambel METODA PRAPROTONIKA S PEVCI. Vabljeni 5859

IZGUBIJENO

Izgubil se je PES bernardinec po imenu RONI. Kdor bi kaj vedel o njem naj sporoči na naslov: Azman Franc, Lesce, Gorenjska cesta 8 ali telefon 75-416 5856

POSESTI

Ob Bistrici pri Trziču ugodno prodaj HISO z garažo in drvarnico. Naslov v oglašnem oddelku 5857

Kranj CENTER

24. novembra amer. barvni film PRAVI POGUM ob 16., 18. in 20. uri
 25. novembra amer. barvni film PRAVI POGUM ob 16. in 18. uri, amer. barvni film CAN CAN ob 20. uri
 26. novembra amer. barvni film PRAVI POGUM ob 16. in 18. uri

Kranj STORŽIC

24. novembra amer. barvni risani film GOSPODIČNA IN POTEPUH ob 16. uri, premiera nem. filma CUDEZ LJUBEZNI ob 18. in 20. uri
 25. novembra amer. barvni risani film GOSPODIČNA IN POTEPUH ob 16. uri, nemški film CUDEZ LJUBEZNI ob 18. in 20. uri
 26. novembra amer. barvni film PADALCI PRIHAJAJO ob 16. uri, premiera jugoslov. barv. filma PAST ZA GENERALA ob 18. in 20. uri

Tržič

24. novembra amer. barvni CS film INCIDENT PRI PHANTOM HILLU ob 18. in 20. uri
 25. novembra amer. barvni CS film INCIDENT PRI PHANTOM HILLU ob 18. in 20. uri
 26. novembra premiera amer. barv. filma QUO VADIS? ob 16. in 19. uri

Kamnik DOM

24. novembra amer. barvni CS film CAS HEROJEV ob 18. in 20. uri
 25. novembra amer. barvni CS film CAS HEROJEV ob 18. in 20. uri

Radovljica

24. novembra amer. barvni film OBESITE GA BREZ USMILJENJA ob 18. uri, franc.-italij. film DIABOLIK ob 20. uri
 25. novembra italij.-španski film DOLGI DNEVI MAŠČEVANJA ob 20. uri

Jesenice RADIO

24. novembra amer. barvni CS film OSVOBODITEV BYRONA JONESA
 25. novembra amer. film TARZAN IN NJEGOV SIN
 26. novembra amer. barvni film KRALJEVSKI SEN

Jesenice PLAVZ

24. novembra amer. film TARZAN IN NJEGOV SIN
 25. novembra amer. barvni film AFERA THOMASA CROWNA
 26. novembra amer. barvni film AFERA THOMASA CROWNA

Dovje Mojstrana

24. novembra amer. barvni film MASCEVALEC IZ CAROLINE

Kranjska gora

25. novembra amer. barvni CS film OSVOBODITEV BYRONA JONESA

Javornik

24. novembra amer. barvni film AFERA THOMASA CROWNA

Skofja Loka SORA

24. novembra franc. barvni film LJUBIM TE - JAZ PA TEBE NE ob 18. in 20. uri
 25. novembra amer. barvni film VIVA KANGASEIRO ob 20. uri
 26. novembra amer. barvni film VIVA KANGASEIRO ob 18. in 20. uri

Zelezniški OBZORJE

24. novembra amer. barvni film VIVA KANGASEIRO ob 20. uri
 26. novembra jugoslovanski barvni film MASKARADA ob 20. uri

PETEK, 26. novembra, ob 19.30 za red PREMIERSKI - B. Behan: TALEC - uprizorjenjska družina Prešernovega gledališča iz Kranja.

Zahvala
 Ob boleči izgubi drage žene, mame in stare mame

Franciške Kralj

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so se poklonili njenemu spomenu, ji darovali cvetje, jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti in nam izrazili sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni sorodnikom, sosedom, delovnemu kolektivu tovarne Sukno in Elan, g. župniku, gasilcem in pevcem iz Zirovnice. Prav tako iskrena zahvala dr. Kuharju iz Radovljice in osebju dr. Petra Držaja v Ljubljani.

Zalujoči: mož Franc, sinovi Franci, Rudi in Janez z družinami

nesreče

NEZGODA NA POLEDENELI CESTI

V soboto, 20. novembra, opoldne je na cesti drugega reda med Kranjem in Mengšem voznik osebnega avtomobila Leon Zupančič iz Kranja zaradi neprimerne hitrosti na poledenem vozišču zapeljal s ceste. Avtomobil je trčil v ograjo brniškega letališča. V nesreči je bil ranjen sopotnik Mirko Malešič iz Kranja. Skode na avtomobilu je za 7000 din.

AVTOMOBIL ZDRSNIL S CESTE

Na Betinskem klancu na cesti drugega reda pri Bledu je v soboto, 20. novembra, dopoldne voznik osebnega avtomobila Karel Beguš iz Kroke zaradi neprimerne hitrosti v ovinku zapeljal s ceste. Avtomobil se je ustavil kakih 10 metrov pod cesto v potoku. Voznik in sopotnik Pretnar iz Kamne Gorice sta bila lažje ranjena in so ju prepeljali v Jeseniško bolnišnico. Skode na avtomobilu je za 12.000 din.

NENADOMA ČEZ CESTO

Na cesti drugega reda v Bitnjah je v ponedeljek, 22. novembra, zvečer voznik osebnega avtomobila Jožef Kržišnik iz Kranja zadel Franca Porento iz Sr. Bitenj. Nesreča se je pripetila, ko je Porenta izstopil pred Kržišnikov avtomobil, ki je pripeljal prav tedaj iz nasprotne smeri. Pri trčenju je bil Franc Porenta hujše ranjen in so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Luči v redu, gume izlizane

Ze ves ta mesec pregledujejo delavci postaj milic in pa prometna milica svetlobne naprave na vozilih, obrabljajnost gum na kolesih ter še vse drugo, kar mora biti na vozilih v prometu v brezhibnem stanju. Kako poteka na Gorenjskem akcija Na cesti nisi sam, je povedal komandir postaje prometne milice pri UJV Kranj Franc Polajnar:

»Redni pregledi motornih vozil so sedaj praktično vsak dan. Redne kontrole so na cesti prvega reda, prav tako pa so pregledi vozil tudi na vseh ostalih cestah. Letos se nismo dogovorili, da lahko millčnik po tehničnem pregledu vozila, ki ga je ustavil, izroči nalepko vozniku. Na ta način se vozniki res izogonejo prebogostim ustavljanjem in pregledovanjem naprav na vozilu, vendar pa

gre za nekaj drugega. Po pregledu je vozilo lahko brezhibno samo še pol ure, morda pregore luči ali kaj podobnega.

S postajami milic na Gorenjskem imamo dogovorjen koledar, kdaj in na katerih mestih ustavljamo vozila in pregledujemo njihovo brezhibnost. V akciji sodelujemo tudi z občinsko komisijo za vzgojo in varnost v prometu. Prizadevamo si, da bi bili taki pregledi kar najbolj strokovni. V ta namen uporabljamo pri pregledu pravilno nastavljenih žarometrov regloskop. Z napravo upravlja ekipa za tehnične preglede podjetja Creina, ostale postaje milic na Gorenjskem pa prav tako sodelujejo s transportnimi podjetji. Na splošno imajo vozniki žaromete v redu, ne bi pa mogel tega reči za gume. L. M.

Kriminalisti Uprave javne varnosti v Kranju so pred kratkim odkrili skupino treh fantov, eden je iz Kranja, dva pa sta iz Ptuja, sicer pa učenca gumarske šole v Kranju, ki so vladali v avtomobile in iz njih pobirali vrednejše predmete, denar, cigarete itd. Nekaj predmetov so kriminalisti že vrnili lastnikom, za več predmetov pa ne vedo lastnika. Na sliki je avtomobilsko orodje, šoferske rokavice, šivalni pribor, denarnica, pepelnik. Vsi predmeti so iz avtomobilov, v katere je bilo vloženo. V pisarni UJV v Kranju hranijo tudi prenosni radijski sprejemnik (tranzistor) črne barve, znamke blaupunkt-lido, št. Z 523369 in mikrofon grundig tudi črne barve. Lastnike čaka tudi večje število baterij in drugih svetilk. Kriminalisti prav tako naprošajo lastnike avtomobilov, ki so jim bile pred nedavnim ukradene meglenke, pa tudi vine niso prijavili, da se oglase na UJV Kranj, kjer hranijo več ukradenih meglenk. — L. M.

KRANJ

sveže
pakirano
meso

ŽIVILA

OBVESTILO

Obveščamo cenjene potnike, da dne 25. 11. 1971 ukinjamo na liniji Kranj—Posavec—Radovljica naslednje voznje:

iz Kranja za Radovljico z odhodom ob 15.55 in 22.25 ter iz Radovljice za Kranj ob 21.05

iz Kranja za Radovljico prek Posavca bo od tega dne dalje ob 22.25 peljal avtobus, ki vozi na liniji Ljubljana—Bled.

Creina Kranj

Zahvala

Ob boleči izgubi našega ljubega moža, očeta, starega očeta in strica

Miha Sekneta

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti. Vsem lepa hvala za poklonjeno cvetje ter za izrečena ustna in pismena sožalja. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Mihi Sajovicu za dolgoletno zdravniško pomoč in lajšanje trpljenja v zadnjih urah ter dr. Zgajnarju in dr. Zofki Sajovic-Bolka. Zahvaljujemo se družbenim organizacijam, članom ZB, praporščakom, društvu upokojencev, delovnim kolektivom tovarne Iskra, Zelezarne Jesenice, Vzgojno varstveni ustanovi »Tugo Vidmar« in Občinski zvezi za telesno kulturo Kranj. Iskrena hvala pevcem, ki so pokojnemu peli v hiši žalosti in ob odprtem grobu, godbenikom in govornikom za v srce segajoče žalostinke in besede. Posebna zahvala gasilcem za tako lepo organiziran žalni sprevid. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Visoko, 22. novembra 1971

Zalujoči Seknetovi

Zahvala

Sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustila naša dobra sestra in teta

Ana Aleš
upokojenka

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom in vsem tistim, ki so ji poklonili vence in cvetje ter izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo našim dobrim sosedom, duhovščini in pevcem.

Zalujoči: sestre Marjana ter Doroteja in Angela z družinama in drugo sorodstvo

Kranj, Cegelnica, Orehek, 16. novembra 1971

Atletska transverzala Alpe — Mediteran

Ze nekje v zgodnji pomladi letošnjega leta so prišli v atletske klubove Kranj, Triglav, Celovca. Sicer je klub že prej imel stike s tem klubom iz Avstrije, vendar je bila želja, naj bi se to sodelovanje še bolj poglobilo. Kmalu se je rodila misel, naj bi se k temu sodelovanju pritegnili tudi splitski ASK in italijanski klub Ancona, ki sta med seboj tudi že imela tradicionalne vezi. Po nekaj izmenjanih dopisih in predlogih je bilo sklenjeno, da bo prvi skupen sestanek vseh štirih klubov neposredno po mednarodnem atletskega mitinga Kranj '71, 8. avgusta v Kranju.

Sestanka so se udeležili predstavniki vseh štirih klubov. Takoj je bilo opaziti izredno zanimanje za tovrstno sodelovanje, saj bi bilo to nekaj edinstvenega in popolnoma novega v odnosih med atletske klubi. Vsi so bili enotnega mnenja, da bi takšno sodelovanje krepilo prijateljske in medklubske odnose. Dogovorili so se, naj bi se ta povezava klubov imenovala atletska transverzala Alpe — Mediteran. Nadalje

je bilo sklenjeno, da se vsako leto organizira četverboj omenjenih mest, omogoči atletom ne glede na pripadnost klubu priprave oziroma treninge v tistem klubu, kjer so v določenem letnem času boljši pogoji; organizirati medsebojna srečanja trenerjev v obliki strokovnih seminarjev; sedež združenja naj bi bil vsako leto v drugem mestu. Prvo leto naj bi bilo v Kranju, kjer se je ta ideja tudi rodila. Na posvetovanju v Kranju so se dogovorili, da bi bil naslednji sestanek klubov v Splitu 24. oktobra.

Iz atletskega kluba Triglav Kranj se je drugega posvetovanja udeležil predsednik kluba Janez Kavčič. Potrjeni so bili sklepi s prvega posvetovanja, obenem pa je bilo določeno, da se sedež združenja iz Kranja kot idejnega začetnika, v letu 1972 prenese v Split. Sprejet je bil predlog Splitčanov, naj bi njihov tradicionalni dvoboj Split — Ancona prihodnje leto prerasel v četverboj klubov pobratimstva, to pa bi bil tudi začetek v bodoče tradicionalnih četverbojev.

Kranjski atleti in aktivni atletske delavci menijo, da je tovrstno sodelovanje vsestransko koristno. Z željo, da bi se sodelovanje, ki je lahko za vzor dobrih medklubske odnosov, ne glede na nacionalne in državne pripadnosti, še naprej razvijalo in krepilo, obenem pa upajo, da bodo pri pristojnih forumih naleteli na razumevanje.

D. Zumer

V Kranju so ustanovili zbor smučarskih sodnikov

Pred dnevi je bil ustanovni občni zbor zbor smučarskih sodnikov Kranja, ki bo deloval samostojno v okviru smučarskega kluba Triglav. V Kranju je sedaj 29 sodnikov in je bilo zato nujno ustanoviti organizacijo, ki bo združevala sodniški kader. Na zboru so se domenili, da bodo delali v okviru pravilnika zbor smučarskih sodnikov

SZS. Hkrati pa so sprejeli svoj program dela, ki obsega v glavnem naslednje: vzgojo novih sodniških kadrov, strokovno izpopolnjevanje sodnikov ter tehnično organizacijo smučarskih tekmovanj, ki jih bo organiziral Triglav. Za predsednika to izvolili inž. Toneta Japlja, za tajnika pa Petra Lebana.

J. Javornik

Letos praznuje SK Triglav 25-letnico

Na letni konferenci smučarskega kluba Triglav so izvolili novo vodstvo

Tekači in skakalci smučarskega kluba Triglav so že nekaj let najboljši v Jugoslaviji, medtem ko je napredek v alpskih disciplinah bolj počasen. Večletna kriza v alpskem smučanju še vedno ni končana in bo potrebno še marsikaj spremeniti v delu pri vzgoji mladih tekmovalcev, hkrati pa je nujno, da najde sekcija za alpsko smučanje ustreznega povezavo s turistično prometnim podjetjem Creino, ki upravlja žičnice in vlečnice na Krvavcu. Po takšni poti so šli vsi vodilni klubi alpskega smučanja in je zato nujno smiselno iskati drugačen recept.

brti glede na neurejeno materialno osnovo.

Letna konferenca kranjskega smučarskega kolektiva je sprejela nekaj zelo koristnih sklepov za delo v novi sezoni, ki se pravkar začneja. Smučarski klub Triglav je telesnovzgojna organizacija za vzgojo kvalitetnih tekmovalcev, vendar bodo poslej še bolj skrbeli za množičnost, čeprav je to glavna naloga komisije za smučanje, ki deluje v okviru občinske zveze za telesno kulturo Kranj. Če bodo vsi sklepi in ideje uresničene, potem bo pomenilo jubilejno leto — 25 let obstoja kluba — kranjskega Triglava prelomnico v razvoju smučarskega športa v Kranju.

Novi upravni odbor bo odsej vodil Tine Zaletelj, ostali člani pa so še Ludvik Kuhar, Edo Vončina, Franc Medja, Vilj Zorko, Lojze Omejc, Janez Frelih, Tone Japelj, Ivo Bajzelj, Jože Javornik in Franc Sparovec.

J. Javornik

Zimski treningi atletov

Današnji sistem treningov in bliskovit vzpon v kvalitetni atletiki sila atletov ter športnika nasploh, da vedno več časa posveča treningom. Komaj se je letošnja sezona končala, so atleti že začeli s pripravami na novo atletske sezono 1972. Ker bo naslednja sezona obenem tudi olimpijska sezona in glede na to, da so v klubu kar trije olimpijski kandidati (Milek, Prezelj, Kavčič), je uprava kluba zimskim treningom posvetila veliko pozornost. Po načrtih treningov, ki so jih pripravili trenerji in po razpoložljivih telovadnicah, je razvidno, da bodo treningi sedemkrat tedensko, od tega trikrat v telovadnici, ostale dni pa na stadionu. Poleg omenjenih zimskih treningov pa klub neposredno sodeluje tudi z atletske sekcijami pri šolskih športnih društvi osnovnih šol: France Prešeren, Stane Zagar, Simon Jenko in Senčur.

D. Z.

Gorenjska nogometna liga Prvaki: Šenčur, Triglav, Šenčur, Lesce

Končan je jesenski del nogometnega prvenstva v vseh štirih nogometnih ligah.

Uradne lestvice:

ČLANI:

Šenčur	12	9	2	1	44:13	20
Kranj	12	8	3	1	36:8	19
Tržič	12	7	3	2	52:17	17
Ranch boys	12	7	3	2	39:15	17
Naklo	12	7	0	5	36:17	14
Kropa	12	6	2	4	27:29	14
Alples	12	6	1	5	29:23	13
Lesce	12	5	2	5	30:31	12
Preddvor	12	4	2	6	21:27	10
Trboje	12	3	3	6	27:23	9
Predoslje	12	4	1	7	28:36	9
Podbrezje	12	1	0	11	10:90	2
Bohinj	12	0	0	12	13:63	0

MLADINCI:

Triglav	10	6	3	1	25:7	13
Jesenice	10	7	1	2	26:10	15
Šenčur	10	5	3	2	29:12	13
Kranj	10	4	3	3	23:9	11
Tržič	10	1	0	9	4:32	2
Trboje	10	1	0	9	6:43	2

PIONIRJI: A SKUPINA

Šenčur	5	4	1	0	20:2	9
Predoslje	5	3	1	1	19:5	7
LTH A	5	3	0	2	7:11	6
Triglav	5	2	1	2	8:6	5
Alples	5	0	1	4	2:11	1
Preddvor	5	1	0	4	2:23	2

IZVEN KONKURENCE:

Kranj B	7	1	1	5	9:26	3
LTH B	7	0	1	6	2:35	1

PIONIRJI: B SKUPINA

Lesce	5	3	1	1	13:5	7
Kranj A	5	3	1	1	12:6	7
Jesenice	5	2	1	2	13:8	5
Tržič	5	2	1	2	10:20	5
Bohinj	5	2	0	3	8:7	4
Naklo	5	0	2	3	8:18	2

P. Novak

OD NEDELJE DO NEDELJE

HOKEJ — V tretjem kolu zvezne hokejske lige so bili doseženi pričakovani rezultati, le Kranjska gora je v Zagrebu zaradi izredno dobrih vratarjev doživela minimalen poraz s favoriziranim Medveščakom.

Rezultati: Medveščak : Kranjska gora 3:0 (1:0, 2:0, 0:0); Jesenice : Slavija 11:3 (3:1, 3:2, 5:0).

Pari četrttega kola: Jesenice : Kranjska gora.

ODBOJKA — V II. ZOL — zahod so se tokrat Jeseničani v Mariboru pomerili še v tretjem slovenskem derbiju. V zanimivi in napeti igri so tokrat šele v zadnjem nizu klonili domačinom.

Rezultat srečanja Maribor : Jesenice 3:2. Pari prihodnjega kola Jesenice : Metalac (Sisak).

JUDO — Gorenjski predstavnik Jesenice je tokrat v drugem kolu slovenske judoistične lige nastopil v Celju, kjer je premagal oba svoja nasprotnika.

Rezultati: Celje : Jesenice 2:4; Jesenice : Murska Sobota 5:1. Pari prihodnjega kola: v Velenju Velenje : Jesenice; Jesenice : Olimpija.

NAMIZNI TENIS — V drugem pozivnem slovenskem namiznoteniskem turnirju na Tišini pri Murski Soboti so Kranjčanke zasedle naslednja mesta: T. Novak je bila tretja, Zakojč četrtja, medtem ko je Jakobina zasedla šesto mesto. V parih pa sta Novak — Zakojč na četrtem mestu.

KEGLJANJE — Na kegljišču v Piranu so se tokrat že tretjič zapored pomerile kegljaške skupnosti Slovenije. Med osmimi ekipami je bila že tretjič najboljša ekipa Gorenjske. Razen Hafnerja (Jesenice) so za Gorenjsko nastopili le kegljači Triglava.

Vrstni red: 1. Gorenjska 5498 (Hafner 910, Jereb 906, Jenkole 913, ing. Prion 926, Turk 984, Ambrožič 924), 2. Maribor 5373, 3. Ljubljana 5282 itd.

-dh

Kmetje Peter Alič, Ivan Kalan, Franc Lukančič, Jože Jenko in Vinko Avguštin z Godešiča pri Skofji Loki so se letos odločili za skupinski nakup in uporabo kmetijskih strojev. Ustanovili so strojno skupnost, ki je ena redkih v republiki. Da bi zvedeli, kako se je obnesla skupnost, smo obiskali Godešič in se pogovarjali s kmeti.

skupnost še kombajn za ruvanje krompirja in sejalnik za koruzo. Vendar je to draga reč, saj bi na primer samo kombajn stal 8 milijonov starih dinarjev. Skupna uporaba strojev je za marsikoga zanimiva. Tako so nas obiskali slovenski župani, ko so imeli v Loki posvetovanje, in celo delegacija iz Kumanovega. Povem lahko še to, da smo s stroji pomagali tudi drugim kmetom v vasi, saj je Godešič najboljši kmetijska vas v loški občini.

● Peter ALIČ: »Letošnjega delovanja naše strojne skupnosti oziroma skupinske uporabe strojev ne morem grajati in sem kar zadovoljen. Pomagalo nam je še vreme in smo tako naredili vsa kmečka dela v pravem času, razen tega pa smo pomagali tudi drugim kmetom v vasi, seveda proti plačilu. Radi bi kupili še kombajn za izko-

● Jože JENKO: »Sam sem kupil prve kmetijske stroje pred tremi leti, letos pa s pomočjo skupinskega nakupa še ostale. Za enega samega kmeta je nakup vseh potrebnih strojev predraga reč, posebno še, če moraš za enega odšteti 4 milijone dinarjev in ga uporabljati le dvakrat ali trikrat na leto. Prav zaradi tega pozdravljam skupni nakup in uporabo strojev ter sem z letošnjim delom naše strojne skupnosti na Godešiču zadovoljen. Čeprav kmetje, ki imamo stroje, nimamo napisanih pravil, se med seboj razumemo, pogovorimo in do preprirov ne prihaja. Kako pozitivna je skupna uporaba kmetijskih strojev pove primer, da smo letos s skupno porabo strojev in skupnim delom v petih urah napolnili stlos, kamor smo spravili 35 ton koruze.«

● Katarina LUKANČIČ: »Moža ni doma, pa vam bom kar jaz povedala. Meni sta skupni nakup in uporaba kmetijskih strojev všeč. Dobro bi bilo, če bi imela naša

pavanje krompirja. Tukaj se razen koruze ukvarjamo tudi s pridelovanjem semenakega krompirja. Za kmeta, ki bi hotel sam kupiti vse stroje, je to prehudo breme. Zato je skupinski nakup pozitiven. Zanimivo je tudi to, da smo vse stroje tudi izredno hitro dobili. Vsak kmet je prispeval okrog 800.000 starih dinarjev.«
J. Košnjek

GRADITELJI!

ALI ŽE IMATE VRATA ZA VAŠ DOM?

Za vas imamo pripravljena:

NOTRANJA VRATA

FURNIRANA VRATA

- mahagoni
- teak
- afrormosia
- okume
- hrast
- brest

ULTRAPAS VRATA

- vrata za pleskanje
- vezane plošče
- lesonit

VHODNA VRATA

- macesen
- smreke
- hrast
- framire

GARAŽNA VRATA

- dvokrilna
- dvižna
- v izvedbah kot vhodna vrata

Preden se odločite za nakup, si oglejte izdelke pri nas na Bledu — Rečica

Zahtevajte ponudbe in cenike!

LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE BLED LJUBLJANSKA CESTA 52
telefon 77-384, telex 34325

Gripe še ni - cepiva dovolj

Medtem ko iz več držav Evrope prihajajo vesti o epidemiji gripe, pa pri nas v Sloveniji kot tudi v drugih republikah za sedaj še ni bilo nobenega takega obolenja, ki bi ga lahko pripisali virusu gripe. Vsaj tako zatrjujejo na republiškem zavodu za zdravstveno varstvo. O pripravljenosti na večja obolenja, ki se vsako leto v tem času pojavljajo tudi na Gorenjskem, pa je nekaj besed o tem povedala direktorica zavoda za zdravstveno varstvo v Kranju dr. Ana Kraker:

»Oba zdravstvena domova na Gorenjskem imata pripravljenih 40.000 doz mrtvega cepiva proti gripi. Ker mora biti cepljenje dvojno, če hočemo, da je učinkovito, to pomeni, da bo zavarovanih pred gripo v tej sezoni približno 21.400 ljudi na Gorenjskem. Cepimo pa tudi šoloobvezne otroke, vendar le v soglasju s starši. Na območju zdravstvenega doma Kranj je bilo že cepljenih okoli 5000 šolskih otrok, na Jesenicah okoli 500, drugje pa cepljenja še trajajo.«

● Kakšno cepljenje je učinkovitejše — z živo ali z mrtvo vakcino?

»Gorenjski zdravniki so se odločili za mrtvo vakcino. Ne bi mogla reči, da so kake posebne razlike med obema vrstama cepiva, vendar pa se običajno z živo vakcino cepijo odrasli in odpornejši prebivalci. Odpornost proti gripi traja približno pol leta, če pa virus na dolgi poti do nas spremeni svoje lastnosti, pa tudi cepljenje proti njemu izgubi na svoji učinkovitosti.«

● Kdaj pa je cepivo učinkovito?

»Zaščita s cepljenjem seveda ni stotodstno zanesljiva. Če šele v jeseni pomislimo na zaščito pred različnimi pre-

hladi, gripo in podobnimi obolenji, ki vedno spremljajo prehod poletja v zimo, potem za svoj organizem nismo veliko storili. Poletje bi morali kar najbolj izkoristiti za sončenje, za plavanje, gibanje nasploh. Cepljenje naj bi bilo potem samo dodatek k preventivi, za katero smo skrbeli že poleti. S primernim utrjevanjem telesa, s primerno prehrano, ne pozabimo tudi na vitamin C, bomo povečali svojo odpornost za razna infekcijska obolenja. Če pa že zbolimo za gripo ali pa prehladi s temperaturo, pa je najbolje bolezen preležati v postelji. To je najbolj-

še zdravilo. Bolnikom s kroničnimi boleznimi pa zdravniki priporočajo cepljenje proti gripi, pri tem imajo celo prednost pred ostalimi zdravstvenimi zavarovalnicami. Zavarovane osebe in pa šolarji plačajo le polovico, ostalo pa komunalni zavod za socialno zavarovanje. Novi rok cepljenj bo pravočasno javljen po radiu in v časopisih. Cepiva je dovolj.«
L. V.

stenski koledar za leto 1972
z 12 barvnimi slikami
dobijo brezplačno vsi dosedanj in novi naročniki
Priporočite Glas vsem, ki še niso naročniki!

Uredite si vaše denarne zadeve tako, da vam bo banka kar najbolj pri roki.
88 poslovnih enot LJUBLJANSKE BANKE vam nudi hiter, učinkovit in zanesljiv bančni servis!

Ljubljanska banka

pravi naslov za denarne zadeve!